

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő: Rudnyánszky Gyula	Kiadó laptulajdonos: László József.	Egyesszám ára 4 fillér.	
Helyben: Negyedévre . . .	3 korona.			Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.	
Egészévre . . .	12 "				
Vidékre Negyedévre . . .	5 "				
Egészévre . . .	20 "				

Karácsonykor.

Eljutottunk a szeretet ünnepéhez, szép Karácsony napjához, amely minden idők legpoétikusabb, legkedvesebb ünnepe. Ennek az ünnepi dátumnak sok külsősége, ragyogó cerimonialéja és hagyományokon nyugvó sok bájos szokása bizonyos melegséggel árasztja el a szíveket.

Karácsony estéje a maga ezer tényben kigyuló fájával, bizalmas, szeretetteljes családi milieujével, a karácsonyi éjféli misé, a maga miszticizmussával, karácsony napjának ujjongó énekei oly esztikusan széppé, etikai lag megindítóvá teszik ezt az ünnepet, hogy a karácsony felekezeti és társadalom—különbség nélkül az emberiség ünnepévé vált.

A társadalom együttélése, az emberiség közös élete egy legfőbb erkölcsi törvénynek, a szeretetnek fundamentumán épült. Az az erkölcsi törvény a támasza, talpköve az emberi boldogulásnak, sőt magának az erkölcsi világrendnek is.

Az ember, aki maga is a földhöz van kötve meg nem fogható eszméi, erkölcsi erőket és az azoknak teteleit szereti valami fix ponthoz kötni. Így keletkezett a karácsony ünnepi dátuma, vagy legalább is így támadt annak etikai lényege.

Ma, karácsony napján kissé megriad a lélek annak a zürzavaros ellentétnek, annak a nagy disszonanciának a szemléletére, amely ez ünnep eszmei, erkölcsi tetele és az emberiség élete közt van.

Szeretet! . . . Milyen égostromló hazugságnak tetszik ez a szó most. Mintha János arca volna, mely torzmosolyal mered felénk, míg viszont vad keserőséggel bámul azokra a sivár jelenetekre, amelyek ma tagadásai minden szeretetnek, testvériségnek.

Messze innen, a távol ketelen egymás vérént ontják a népek milliói. Szönyű karácsonyt ülnek. A fa, amelyre a szeretet ajándékait aggatják, a halál, a pusztulás fája. Fény lobog fel a mandzsuri karácsonyi éjszakán is, de öldöklő ágyuk lobbanása az, Gyülölködés és pusztulás, Ez a mandzsuri karácsony. És vajjon hány és hány család siratja ma fentartóját, hány és hány parányi gyermek szülőjét, aki még egy évvel ezelőtt gyöngye fenyőágak közt gyújtogatta a szeretet ragyogó mécseit, míg most az örök éjszaka végtelenbe vesző útján tűnt el örökre? Hát ez

volna a szeretet? Hát ez a szeretet ünnepe?

De ne menjünk ilyen messzire. Itt, közvetlen közelünkben, a mi nagy családjunkban, ebben a maroknyi magyar nemzetben is, idehaza hogy pusztít, rombol -a szeretet. Táborokra törve, ellenséges csapatokba sorakozva, hogy pusztítják egymást, hogy zuzzák, rombolják szét a köztünk való élet hidjait, amelyek a faji szeretet pilléreire épültek.

A vad, gyülölködő politikai harcok sivár zaja riasztja el a karácsonyi pásztorvalokat. Egymásnak rontanak a nemzet legjobbjai, a nagyok és kicsinyek, marják, marcangolják egymást, mintha nem közös anyának neveznék ezt az áldott földet, amelynek szent neve: Magyarország!

Sötét bizonytalanság borul a nemzetre karácsony éjszakája. És örökzöld fáján nem gyúlnak mécsek; a szeretet mécsei.

Oly rideg, sivár ez a karácsony, a nemzet karácsonya.

Szomorú karácsonyt értünk meg. Bár elmúlna, mint egy rossz álom, hogy ne térjen soha vissza többé bár emléke is elveszne emlékezetünkben és ez a szent, magasztos ünnep visszanyerné a maga igazi tartalmát, a maga valódi, Istentől való etikai lényegét, a szeretet

Ma a családi tüzhelyek körül kigyul a szeretet fája, ringassuk el lelkünket e mécsek fényözönében, hogy e káprázatban ne lássuk meg a rideg, sötét valóságot. Talán így megtarthatjuk még lelkünknek hitét, szívünknek lappagó szeretetét, amely ma már csak szép hazugságnak látszik. Ne engedjük szívünkbe surrani azt a sok árnyat, amely körülöttünk lappang és elnyelni készül a szeretet örök fényforrását. Emberek! Próbáljuk meg szeretni egymást!

B.

Utban Bécs felé.

Irta: **Tömörkény István.**

Mentünk egész nap, mint csapat, nem igen tudva, hova és merre. A helyzet külvilágban nem volt kétségbeejtő, már hazajöttünk Spanyolországból és a régi Wernld-fegyver kétélű szuronyait az ugynevezett fölttes hatóság kicserélte a Mannlicher-puska tompa papírvágó késeivel. A török földről jöttünk, egy kicsit pihentünk itthon, de azután parancsot kaptunk, hogy készülődjünk, mehetünk Bécsbe, mert ezennel ott fogunk lakni. De nem úgy, hogy hát azonnal. Hanem előbb egy kis nagygyakorlatot utközben végigcsinálunk, ez volt az az akkori nevezetes székhelyi Kaisermanöver. Akkor csak így emlegették, a nevezetessége pedig abban volt, hogy az utolsó napjai

egészen úgy folytak le, mint a valóságos háború. A csapatok nem rendszerint mozogtak, nem tudták, hogy hova érnek, mely faluba jutnak estére, vagy hogy egyáltalán faluba jutnak, ahol ember lakik és van mit enni.

Ehhez képest nehezedet az élelmezés kérdése is, a katonák magukkal cipelték a több napra való élelmet s a csapatok után katonamészárosok lábón hajtották a húst, hogy amikor jut a főzésre idő, letaglózhasák a marhát.

Különös kódorgás volt az, ahogy most, tizenöt év múlva ráemlékezem. Össze-vissza való járás, ma előre, holnap hátra, világtól elzárt szakadékok között, uttalan völgyekben. Hogy a kavargás teljes legyen, ragadós állatjárvány tört ki a vidékeken s most már nemesek az ellenséget kell kerülgetni, hanem a jószágokkal a száj- és körömfájást is, amely éppen nem respektálta a generálisok intézkedéseit.

Egy-egy kis folyó hidjánál odaállott a csapat elébe, pecsételt levéllel a kezében, egy-egy tarka zsinóros megyei hajdu s viszszafordította az egész társaságot, bármennyire tótágast állt is ettől a Taktik.

Tény dolog, hogy vidéket megismerni sem vasutról, sem kocsirol nem lehet: ahhoz a gyalogjárás szükséges. De a gyalogos ember is csak jó uton, lakott vidéken szeret járni azokban az elhagyatott fészkekben, ahol járunk, valóban alig jut el más, csak a bujdosó, meg a katona. Egyfelől az egyszerű, másfelől a nyomoruságos életnek különféle tájai tárultak elő. Mi akkor épp a Balkánnak egy elhagyott vidékéről kerültünk haza s nem egyszer fakadt őszinte szóra a baka: — Lám, idehaza ezek a népek nyomorultabb életet élnek, mint amazok oda alá. Némelyik alföldi csősz egy nyárra, dinyneérés idejére különb gunyhót épít magának, mint amikben itt állandóan laktak elbujt, eldugott völgyekben az emberek. Ahol a kidőlt fatörzs a nyitott ajtón át be volt tolvá a ház közepén füstölgő szabad tüzhelyre az egyik végével. A másik vége tányult a házból s csak úgy olykor tologatták beljebb, hogy a másik vége odabent paraszsoljon.

A jámbor oláhnak eszébe sem jutott, hogy elfürészelve, de hiszen fürésze sem volt neki. Olyasmije talán csak igen gazdag embereknek lehet . . .

Egy helyen a mestergerendába egy fekete fanyelű asztali kés, meg egy villa volt beleszúrva: a család kincse. Nem használták, az ujaikkal ettek, a késnek és villának csak odaérkezésünkkor jutott kevés szerep! — Hát a falvak! El lehet mondani e szegény mór népről, hogy vendégszerető és tudná is mutatni, ha volna mivel. Csak épp a leányait rettentő módon félti a domnu katonától.

Volt eset rá, hogy mikor a véletlen által arra hajtott ezred a hegyekről ereszkedni kezdett alá a völgyben felé, egész szépen lehetett látni, amint a falu tulsó oldalán a lányok, menyecskek csapata haladt fölfelé a hegyen, megbujni az erdőben addig, amíg a domnu katonák el nem mennek — bár ugyan így is minek hozta őket ide az ördög.

Egy ilyen faluban boltot is találtam. Éppen papírra volt szükségem jelentések ráshoz, az irományos ládával a kocsik tudja

merre járt, bementem hát a boltba néhány iv papírért, de a boltos sem papirt, sem ceruzát nem adhatott, nem is volt raktáron: — Nem keresik itt az ilyesmit, — mondta — talán a birónál kapható.

Am a birónál sem volt kapható, neki sem volt szüksége reá, mint olyannak, aki járatlan a betűvetésben. Ellenben madzagon pecsetnyomót viselt a nyakában, azt a fagygyertya fölé tartotta s mikor elég korom rakodott reá, a papírra nyomta. A dobresti bíró ezzel a tigrával közizagzatott s mégsem dőlt össze a világ . . .

Csütörtök. . . Idott pihenőnap, mikor nem kell hajnaltól estig uton lenni, ami néme-lyekre nézve pénzbelileg is előnyös, mert a lurkók mars közben kártyáztak a sorokban. Mars közben ferbli, ez sem utolsó mesterség. Husz nem huz, sánta nem gilt, licitálás nincs, akinek többje van, viszi a vizit. Meglehetősen kurta és velős szabályzat.

A csütörtök a csend napja, akár csak az elemi iskolában. Vén strázsamesterek rongatják különféle vizitációkkal; de másképp a nyugalom jegyében üli meg a falut az ezred. Mert faluba jutottunk, egészen alkalmas falu, pópa is van benne.

A 15-től átizen a manipuláns, hogy menjek a pópához ebédelni, hatvan krajeár egy ebéd, vannak már huszan, akik odamennek. A szegény pópának ime így hoz néhány nyomoruságos forintot a hadgyakorlat. S hire sokáig meg fog maradni, hogy mikor a domnu katonák itt jártak, hatvan krajeárt fizettek egy ebédért, — oh, dumnye Zó!

Az udvarias tizenötösnek azonban nem is feleltem. Első sorban méreg volt a dologban. A kapitányom értesített különös kegyéről, hogy az ő neki rendelt szobában nem lakik, azt átengedi nekem, ezzel cserében azonban adjam át neki a sátram, amit a hátamon hordoztam: majd ő az alatt hál az udvaron.

A különös kegy nyilvánvalóvá tette, hogy mind a ketten az udvaron fogunk hálni csakhogy a kapitány lesz a sátor alatt, mert a szobákban hálni nem való olyan embernek, aki az ott való viszonyokat meg nem szokta. Azonfölül csirkék szaladgáltak az udvaron. És hirtelen feltámadt előttem, mintha tulvilági ködben lebegne, valamely finom krump-
lis-paprikácsirkének az illata.

Már valami husz napja kódorogtunk, alkalmas ételt régen nem ettünk: szóval, őszinte magyar gondok voltak ezek. Nem megyünk tehát a pópához, hanem főzzön paprikás csirkét az oláh.

Persze, előbb beszélni kell vele tudni. Regimentünk sorozó-járásaiban volt egy falu (ugyan most is megvan), Csanád a neve: ott mire katonává cseperedik a legény, egyformán beszél négy nyelvet: tud magyarul, németül, oláhul, rácul. Hát csak egy csanádi legényt kellett kiabálni a szomszéd-házakból és azonnal tárgyalásba ereszkedtünk:

— Főzz meg egy csirkét a domnunak.
— Hát főz az asszony egy csirkét a domnunak.

— De krumplival.
— Hát kimegyek a földre, kiások egy garaboly krumplit.

— De paprikásan főzd. Tud-e a te asszonyod paprikásan főzni?

— Az asszony tud főzni. De itt nincsen paprika az egész faluban.

Volt azonban a bornyuban egy zacskóval, parancs és rendelet szerint. Nohát itt a paprika. Az oláh elment a garabolylyal krumpliért, az öreges asszony pedig csirkefogdosásba kezdett.

E pillanatok ünnepélyesek voltak. A szomszéd házakban a katonák danoltak, én az udvaron a földön ültem s egy ládatetön irkáltam azokat a haszontalan kimutatásokat, amiknek a révén az osztrák armándia joggal kiérdemli a fegyveres bürokratizmus elnevezést. De hát a csirke főtt, az oláh hazajött a krumplival, az anyó igen buzgón téblábolt a konyhában: úgy véltem, hogy mind bolond az, aki a pópához ment enni. Majd ez lesz az étel és nem is drágább, mint amaz . . .

Estére hajlott az idő, ősz volt már akkor, szeptember második fele. Némi köd mutatkozott a hegyek között, aminek nyomán hivatalos Ausweisaimon szétmállott a tinta. És jött az oláh, hogy készen van a csirke, meg lehet enni. Ott van a belső házban az asztalon. Valóban, az idő elérkezett. Acuma jeste timp. A kard felkötendő, azután bevonulok. A belső ház minden oldalát, ahol csak pad van, végigüli a házigazda rokonsága, leányok, asszonyok, emberek. Ez mind úgy jött ünnepi mulatsággal, hogy megnézi, miként eszi a domnu katoná a paprikás-csirkét.

A csirke egy nagy tálban valami barna zavaros lében szeliden uszkált az asztalon, A paprika meg mellé volt téve a tányérra.

No, ez nem kell. Lefizettem az árát s otthagytam, az udvarra lépve. A kapitány már alszik az én sátorom alatt. Megyek a kocsinjáró kántinos után, majd csak megtalálom valahol, s talán még valami maradék szalonnája akad neki. Egy vendéget találok a rozoga cigánykocsin járó vendéglő előtt: tartalékos káplár, itthon fiskális, ette a sárgára avasodott szalámit, mivelhogy más nem volt. A kántinos kulturhölgye a kocsisátor alatt, gyertyafénynél, Zolát olvasta. No, gyerünk haza, holnap korán kell kelni, a sárgaszínű szalámi nem keesegtet. Csak haza tehát. A kapitány ismét alszik az udvaron az én sátoromban.

Az ereszt oldalon pedig ül az öreges oláh asszony és sir. Megverte az ura, mert nem tudta megtőzni a csirkét a domnu katonának. A kecske odamegy hozzá, az ölébe dugja a fejét s csendesen békíti: bekmek, mek-mek-mek . . .

Jó éjszakát. Gyerünk Bécs felé. . .

Vasutkerék.

*Az én magányom nem a csendes otthon,
Nem az a négy merengő tiszta fal,
Nem is a hívó csalogányos erdő,
Sóhajtozó, borongó fáival.
Az én magányom a vasutvonalat, mely
Rohanva zug át napon, éjjelen, —
Füstös zugában az ablaksaroknál,
Ott van az én kis pihenő helyem.*

*És muzsikám nem a barna fiuknak
Lelket táncoltató zenekara,
Nem is az alkony siró fuvolája,
És nem a pápaszemes opera.
Az én zenémnek muzsika-szerszámát
Eddig talán még nem is ismerék,
E hangszer az ütemesen dübörgő,
A minden dalt tudó vasutkerék.*

*Mikor a lelkem tele hangulattal
És majd kicsordul belőle a dal:
Ó rátalál a hű melódiára,
És üzi-füzi fordulóival.
Muzsikaszóval utazunk azontul,
A dallam ellen ő sohase vét,
En meg dudolva követem a ritmust
S jegyezetem, szövöm a szövegét.*

*S mikor a vágyam magasabbra szárnyal,
És kereselem a daliák korát,
Taktust cserél s Rákoczi indulóval
Kísér. tüzel az egész uton át.
Belészáguldunk képzelt nagy csatákba,
Indít a kürt és rohan a vonat,
S a suhanó fák kuruc lovasokként
Ragadják messze gondolatomat.*

*Ilyen bizalmas muzsikás magánya
Nincs is talán e földön senkinek,
Se lantjal melyen engedelmes hürként
Feszüljenek meg az aczélsinek.
El is rejtőzöm e magányba sokszor,
És mindig akad dolgom ott elég,
Mert hallgatom, tanulgom merengve:
Hányféle dalt tud a vasutkerék?*

Szavay Gyula.

A fezőr.

Irta: ZÖLDI MÁRTON.

Fittik Gáborral úgy ösmerkedtem meg, hogy diákkoromban az apjánál laktam, ott is kosztoltam. Az apa derék pékmester volt, a fia közönséges lump. Mái is hálásan emlékezem az öreg Fittikre, ki valahányszor fiát szidta követendő példa gyanánt mindig engem lobogtatott.

— Mért nem veszel róla példát? Mért nem tanulsz úgy, mint ő?

Ilyenkor mindig eszembe jutott, hogy milyen zavarosak a jó fiúról való fogalmak. Az apám engem következetesen a Lipták fiu példájára utalt, a kit néhány évvel később kiesaptak a gimnáziumból. Elemi baj miatt. Kilopta az elemeket a vegytani laboratoriumból.

Fittik Gábor, mint alább látni fogjuk, nem követte a példámét. Azt hiszem, jól tette. Valamint tőlem is oktalanság lett volna ha a Lipták fiuval pararel etikai pályát futottam volna meg. Beesuktak volna.

Ugy tíz év után találkoztam Fittik Gáborral Budapesten. Elbeszélte, hogy apja meghalt, ő pedig a börtöre jár. Még akkor gyalog. Néhány év mulva már kocsin láttam végig robogni az utcákon. A saját fogatán.

Egyszer egy kávéházban mellém telepedett. Minden kérdés nélkül, számot adott vagyoni helyzetéről.

— Van egy kis pénzem. Nem sok, mert villát vettem a Zugligetben. Negyvennégyezer forintot fizettem ki készpénzben.

Illőnek találtam szörnyűködni az őszszeg nagysága fölött.

— Mit akarsz? — magyarázta élénken — a Zugligetben drágák a villák. Azt pedig neveltségesnek találom, hogy hitelbe vegyünk luxus-tárgyakat. Az nem szolid dolog.

Megjegyzem, hogy egyáltalán nem kérkedett. Sőt keserű panaszokat hallatott az üzleti élet megbizhatatlansága fölött.

— Ma van néhány garasom, holnap jön egy rossz konjunktura és mehetek hordárnak.

— De hát milyen üzleteket csinál sz tulajdonképpen?

— Fezőr vagyok.

Megelégedtem a magyarázattal s jó ideig megint nem láttam. Három év mulva mint biztosítási ügynök jelent meg nálam. s ajánló levelet kért egy barátomhoz.

— Hát mi történt veled? — kérdeztem.

— Leégtem, barátom, totaliter leégtem. Nincs egy garasom.

— Hát a zugligeti villa?

— Ellicitálták.

— No az baj.

Felpattant és roppant hévvel kezdett beszélni.

— Baj? Dehogy baj. Ugy kivágom magamat, mint a pinty.

Kiváncsi voltam, hogv a pintyek hogyan vágják ki magukat az anyagi bonyaldalmakból. Ő megmagyarázta. Nagyszerű üzletre van kilátása. Egy szénbánya Horvátországban.

— Mesés összegeket fogok keresni. De az semmi, még van három más üzle. Barátom, meg fogsz te még engem látogatni az Andrassy-uton?

— Mert ott veszek villát. Tudod, jobb a közlekedés.

Aztán kérdezte, hogy nincse-e véletlenül egy cilinderem, Oda adtam neki az enyémet én úgy sem viselem.

Egyre különösebbnek találtam ezt az én Fittik Gábor barátomat. Mikor pénze volt, keserűen beszélt a bekövetkező elszegényedésről, mikor semmije sem volt, a legvérmesebb reményeket táplálta. Akárhogy vizsgáltam is, nem találtam benne semmi szélhámos vonást. A megvásárlandó Andrassy-uti villáról úgy beszélt, mint mi tisztviselők a fizetésemelésről. Nem maradhat el.

Egy időre rá az ujságokban olvastam, hogy megnősült s ez alkalommal valami jó-tékonyasági alapítványt is tett. Azt hiszem kétezer forintot. Ugy látszik, gondoltam, csakugyan kivágta magát.

Ez volt az utolsó hír, a mit fölöle hal-

lottam mindaddig, míg Triesztben ismét nem találkoztam vele

Ott ültem a molóra nyíló kávéházak egyikében, mikor egy kopott pepitaöltözötű házaló közeledett felém.

— Nem tetszik valamit venni? — kérdezte németül. — Finom krokodil — bugyel-láris . . . valódi . . . esküszöm.

Megösmertem. Fittik Gábor volt.

— Hát te hogyan kerülsz Triesztbe? — kérdeztem csodálkozva.

Kissé zavartan mosolygott. Látszott, hogy nincs i yére a találkozás.

— Hát bizony, nagyságos ur . . . — kezdte.

— Ohó, — figyelmeztettem — én barátod vagyok.

— Hát igen, barátom, furcsa história. Nevetni való, esküszöm. Tudod-e, hogy én harmadmilliomos vagyok . . . (Ugy tett, mintha számolt volna a fejében.) Igen, majdnem harmadmilliomos . . .

Gyanakodva néztem reá. Csak nem bolondult meg ez a fiú! Végre is alig képzelhető idealisabb nagyzási téveszme, mint mikor egy kopott házaló azt mondja, hogy ő harmadmilliomos.

Csinján kezdtem a kérdezősködést.

— Ugy? Annak örvendek . . . Dehát akkor miért házalsz ezekkel a holmikkal s hozzá még Triesztben?

— Éppen ez a vice benne. Ilyen bolondot még nem látott a világ

És jóízűen kacagott hoztá. Mondtam neki, hogy üljön le.

— Nem lehet, a pincérek nem szeretik, ha a házalók leülnek a kávéházban. Tudod, ez rontja az üzlet renoméját. De így is elmondhatom.

— Igazán kíváncsi vagyok.

— Hát tudod, még a télen egy rézbányát adtam el egy brüsszeli konzorciummal.

Az üzlet perfekt. A részvénytőke fele be van fizetve. Én százhatvanezer forintot kötöttem ki magamnak készpénzben, ugyanannyit részvényekben. Augusztus tizenháromodikán, vagyis éppen mához két hét múlva kapom meg a pénzt. Ide utalványoztattam magamnak. Százhatvanezer forint. Csinos kis összeg, mi?

És kejeesen csattintott a nyelvvel. Egy szót sem hittem az egészről. Világosan vélttem látni a lelkében. Ez a szerencsétlen ember restelkedik előttem, azért koholta ezt a fantasztikus mesét. Ha két hét múlva találkozom vele, bizonyára azon kezdené, hogy az a részvénytársaság megbukott, s mondana egy újabb mesét.

— De most megbocsáss — kezdte, s hamar felkapta táskáját, hogy néhány érkező vendégnek ajánlja áruit. Láttam, hogy egyik sem vett. Odakiáltottam neki, hogy jöjjön vissza.

— Gábor, mondtam, — nekem éppen szükségem van egy krokodilbőr tárcára. — Mutasd csak.

Gábor bizalmasan felém hajolt.

— Persze. . . Ne ezekből vegyél. Ezek imitációk. Hanem adok én neked jó adresszt, ott kapsz valódit.

— Hm — kérdeztem, — hát sokat adtál el ma?

Nagyot sóhajtott.

— Semmit. Alig van negyven krajcár brutto. Pedig két — három forintra égető szükségem volna. Holnap egy hosszú táviratot kell feladnom a szindikátusnak. Ha az ember nem sürgeti. . .

— Szívesen adok kölcsön tiz forintot.

Elutasító mozdulatot tett.

— Nem kell. Mit gondolsz, utas ember-től. Neked is szükségem van a pénzedre.

Alig tudtam ráukmálni a tiz forintot

— Hiszen megadod.

— Mikor jössz vissza? — kérdezte habozva.

— Tizennyolcadikán.

— Helyes, akkor megvárlak. Ott leszek a Rivierán. Egy kis szíveségre foglak kérni.

Mikor tizennyolcadikán visszaérkeztem Triesztbe, nem is gondoltam Fittik Gáborra. Annyit azonban kénytelen voltam bismerni, hogy szemérmesebb koldussal még soha sem találkoztam.

Nos, a koldus ott állt és várt a hajóállomás előtt. Alig ösmertem rá, olyan külső változáson ment keresztül. Finom szürke gyapot öltözetet és szürke cilindert viselt. A krém színű selyem ing gomblyukában hatalmas briliáns ragyogott.

— Szervusz! — kiáltotta felém.

— Itt vagy? Bravo, mondtam, megkaptad a pénzedet?

— Még tegnapelőtt. Annyi kellemetlenségem volt. A bank egy negyed százalékot akart levonni. Hiszen adtam én nekik. Nem képeled milyen tolvajok.

Másnap együtt robogtunk hazafelé. A tiz forintot egy finom krokodilbőr tárcában adta vissza. Azt hiszem, legalább husz forintos tárcá volt. Mikor a kupében elhelyezkedtünk, ő kezdte meg a társalgást.

— Mondtam ugye, hogy egy kis szíveségre akarlak kérni.

— Mi az?

— Hát . . . izé . . . a feleségem.

— Ah, igen, te nőcs vagy?

— Az a legboldogabb férj a világon, de némi megszakításokkal.

— Hogy érted ezt?

— Hát ugy, hogy valahányszor tönkremegyek az apósom, egy arrogáns kávé, mindig visszaveszi tőlem a feleségemet. Most éppen harmadszor kellett a házasság boldogságát megszakítanom. Ez nagyon kellemetlen.

— De hát miért tőröd?

— Mit tegyek barátom, azt hiszem, az apósomnak igaza van. A kereskedő ki nem keres: egy nulla. Ein Niemand, mint az anyósem mondja. És én a legnagyobb köszönettel tartozom az apósomnak, mert ha el nem vette volna a feleségemet, meg se csináltam volna a rézbánya üzletet.

Felkért, hogy járjak közbe neje ki szolgáltatása ügyében. Megtettem. Olyan simán ment, mintha csak egy kapuczinert rendeltem volna.

— Kérem, — mondta a kávé, — csak jöjjön, nem vagyok én Szemiramisz. Azt hiszem, Szárdánápált akart mondani.

Néhány hétre rá a városligeti kioskban láttam Fittik Gábort a feleségével uzsonnázni. Ugy ültek egymás mellett, úgy sutogtak, mint a gerlek.

Karácsonyi mese.

Az asztamas, öreg, roskadozva járó

Sok vihart látott kopaszfejű báró

A szivarjából füstfelhőt eresztvén,

Barátnőjével, aki szinte vén már

És párnás székek zörgő kerekén jár,

Kettesben ült egy karácsonyi estén.

Az utcákon künn fergeteg viharzott,

Vörösre marta szél és hó az arcot

S benn felsóhajtott csöndesen a báró:

Ég-e a tűz a régi kandallóban?

Vagy föl kellene lángját szitni jobban?

Mert itt a tél is . . . érzem újra már, oh!

— Ah, itt a tél! — sóhajtott vissza rá a

Vén ráncos arcú, zörgő csontu dáma;

E zord hidegség mintha megfagyasztna.

Mi maradt ránk a régi szép világból,

A sok-sok forró, lázas álmódásból?

S felelt a báró: Semmi, csak az asztma . . .

Megborzongtak. És újra szólt az asszony,

Öreg barátom, kacajt ne fakasszon

Az ajkamon ily dőre, bus beszéddel!

E komor kedvét ej, többé ne lássam,

Hiszen ön ma is olyan katonásan

Olyan vidáman, ifjú módra lépdél!

Oh, ne mondja ezt . . . Életem meguntam.

Szólt a báró. — A kalendáriumban

Már azt se látom, van-e, nincs-e ünnep.

Öreg barátném, hiába vigasztal,

Olyan vagyok már, mint az ócska asztal,

Mit erre-arra dobnak mindenünnet . . .

Ünnep . . . ünnep . . . Az asszony elmerengett

És bus sóhaja fölverte a csendet;

Hiszen ma ünnep volna tán barátom!

Nem látja, hogy az ablakon keresztül

Ezernyi mécsnek bolygó lángja rezdül?

És szólt a báró megremegeve: Látom! . . .

Összenéztek. A vén hölgy felmosolygott

És arcán, bárha röstelte a dolgot,

A könnyek miatt összefolyt a festék . . .

A bárónak a szivar sűrű füstje

Szemébe ment. Ah! Mérgesen elützte.

Mily unalmasak most a téli esték! . . .

És újra csend lett. Aztán percek múlva

A nő megszólalt halkán, elfogulva:

Emlékszik-e? Egy szép karácsony — estén . . .

Én gyermek voltam s ön oly fiatal még,

Oh, volnék újra! . . . Boldogan meghalnék;

Emlékszik-e? Óh, hogyan emlékezném!

Ön akkor még csak kurta kis ruhába

Járt, asszonyom, a szini tanodába

És kísérgettek nagyhaju leventék.

Emlékezem . . . az utcát félve járta

Mint a madár, ha nincs kinőve szárnya . . .

Oh, bájos volt a kis szini növendék!

És aztán? . . . aztán? . . . Aztán semmi, semmi . . .

Tán jobb volna most, asszonyom, pihenni;

Vigyázzon, mert még kihül a theája!

Ugyan uracskám, erre most ki gondol?

Bennem a multnak száz emléke tombol,

Mig önnek oly rossz a memoriája!

S a vén dáma, hogy társa jól megértse,

Ránézett merőn, kapzsin, mint a vércse

És hosszú-hosszu történetbe kezdvén

Elmondta sorra, egyre szaporábban,

Hogyan mulattak régen . . . hajdanában . . .

Ő és a férfi, — sok karácsonyestén.

Emlékszik-e? Oh, mily nagyon szerettem!

Emlékszik-e? Hogy ünnepeltünk ketten!

Emlékszik-e még mindezekre Gontrán?

Emlékszik-e a pezsgős dáridókra?

Emlékszik-e a százezernyi csókra?

Emlékszik-e? Vagy nem is hallgatott rám?

Emlékezem . . . s a férfi elmerengve

Bámult az éjszakai csendbe,

Savó szemét az ablakra meresztvén;

Emlékezem . . . ön nagy művész volt már,

Emlékezem . . . a lába volt az oltár,

Hol leborultam szent Karácsony-estén . . .

Ah, így volt, így . . . így . . . Folytassa barátom!

Oh, akkor ön még legény volt a gáton!

Emlékszik-e? S a vén hölgy lesve-leste,

Hogy vajjon társa emlékin keresztül

A mult időknek fénye visszarezdül?

S eszébe jut a sok karácsony este?

De lám a férfi eltűnődve, némán

Merengett el a multak omladékán

S míg hült theáját fölkaavarta szótlán,

Fáradtan szállt a multból vissza lelke

S már nem is mondta, szinte csak lehelte;

Itt van a tél . . . és boldog sohse voltam.

Soha . . . soha . . . És mintha ki a télbe,

A siket éjnek, árnyaknak beszélne,

Suttogva mondta: Oh, ha újra kezdném! . . .

Ha csupán egyszer volnék fiatal még,

Csak gyermek volnék egy karácsony estén!

Mi az? Mi az? Ön epéskedvü máma!

Riadt fel most a zörgő csontu dáma

De aztán ő is hosszan felsóhajtott

És újra csend lett . . . Majd így szólt a férfi:

Hideg szél jár itt; asszonyom, nem érzi?

Tán nyitva hagytak kinn valami ajtót . . .

Pakots József.

A színész.

Irtá: **FARAGÓ ÖDÖN.**

Mielőtt hozzáfognék gondolataim formájához és összeállításához, az a kérdés áll előttem, vajjon a társadalom a nappali életben komoly számba vette-e, veszi-e a színészeket?

Itt természetesen csak a magyar társadalomról szólok, a mely még csak most kezd lombosodni fájának dereka most kezd erősödni.

A társadalom komoly vezetői részesévé teszik-e a színezt a kultúra haladásában, tetteben és gondolatban is? Akár teszik ezt, akár nem, — a színész a magyar társadalom szemében mindig úgy tűnik fel, mint mulattató egyén, mint egy eszköz a földért. Annyiba veszik mint a cirkusz, az orpheum előadóit. Bárki akarna ennek ellenkezőjéről meggyőzni, nem hinném el; a tapasztalat, a távolabbról való nézés nem ezt bizonyítja. Kivételek vannak, mint a hogy kivétel van a termő földben is. Még a főváros színészei sem állanak azon a társadalmi ponton, a melyen értelmiségük, küzdésük, rangjuk azt megkivánná. A színész teljesen ki van zárva a társadalom komoly, céltudatos munkájából; jól lehet az bizonyos, — még a tanári kart sem véve ki, — olyan nagy, eredményes kulturmissiót sem a magyarosítás, sem a szép iránti fogékonyságban a népnél nem végez senki, mint a színész.

Megtisztítja az utat, simára söpri, hogy a továbbiak könnyen járassanak rajta. — Lassan, öntudatosan végzi a munkáját — igaz, hogy a közönség izlése szerint. Ennek megint a mi sajátos sok összetételű színházi közönségünk különféle izlései az okozói. — Másról, más országban a művészet vezet, irányít minden kérdésben, nálunk ez a külön társadalom a vezető. És ez olyan mint a gyöngy lánc, szerte szakad. Együtt véve mégis csak ez teszi a társadalmat. Vagy lehet egyáltalán a magyar közönségnek azt a részét is társadalomnak nevezni, a mely el tud lenni színház nélkül? És milyen óriási légiója ez a társadalomnak! Külön kasztot képeznek a melyek, sajnos, szinte kihívósággal tüntetnek azzal: Mi nem járunk a színházba! Mi az ok?? Nem a pénztelenség nem a tudatlanság, hanem a nagyképűségbe belefojtott öntelenség.

Már most az a rész, a melyik színházba jár tele van tenger sok hibával, a melyek simogatása mellett csuszathat be a színház-igazgató, a színész egy-egy magasabb lélekre ható munkát, a melynek eredménye csendes, de annál maradandóbb.

Bizonyítja a színházi műsorok lavinája. Mint a fürgeteg úgy tudul ránk a sok újdonság s mindegyikben méltóan képviseli a társadalmunk izlését, szeszélyeit a darabok tartalma.

Egy népnek, egy országnak a gondolkodás mérőfokát a színházi élet adja meg. Értém a darabokat. Igazságot nálunk a mi eredeti darabjainkba ritkán találunk. Hazugság, érzéltettség és kopott pózolás a magyar darabok belső tartalma; ritkán gyönyörködtek, mert lelki emóciók megragadására képtelenek.

Ha nálunk egy vérbeli külföldi darabot, a mely élettől, realitástól pezseg és az életben előforduló igazságokat csapdos a közönség elé — akkor először is a szerző nemzetiségét nézik, azután azt, hogy tetszik-e, hízleg-e a híuságunknak és ha nem, lehurrogják a darabot, az igazgatót, a színészeket. Így jártunk a Berna Rózával.

Nekik nem kell bűn, a mely igaz, nem kell, az igazság, csak fátyol, levegő, csillag és hamis magyar fölbuzdulás! Bűn, a mely később az emberi lélek igazságában nyeri el a végzetet, a mi megragad, — olyan, hogy az emberiség tanulhat mindig belőle. Elragadtak a gondolataim. Tulajdonképpen a színész életbeni hivatásáról szeretnék egy pár szót mondani,

Miként szeretném én a magyar színészeket a közönség és annak vezető factorai előtt látni? Ehhez mindenesetre a színészek

érettsége, komolysága — pályájának ideális megbeesülése szükségeltetik.

Lelkem legtitkosabb vágyai mindig azok voltak, hogy a jó színész kifogástalan, okos, distingvált uri ember legyen az életben.

Nem kell feltétlenül a „bohém“ jezőhöz ragaszkodni, a melynek jelentősége alatt nálunk sok minden helytelenséget szabad végigcsinálni. Legyen bohém, de uri bohém. Ne engedje a közönségét csalódnai és a közönségében se csalódhasson a színész. Kölesönösnek szere nem látni a viszonyt a színész és a társadalom között. Ne csak este a színházban legyen a színész jó, ne csak mulattatónak nézzék a színész, hanem részesítsék is minden polgári, társadalmi jogokban, a mit az a színész nehéz, küzdelmes s mindenekelőtt hasznos munkája után megérdemel.

Legyen a színész eszményképe annak, a mit képvisel. Ő a kulturája a nemzetnek. A színészek nappali életének meg kellene változnia, kiküszöbölni a kávéházi nagy hangu discursusokat a sajtó képviselői szeretettel, de távolról ápolják a színész munkáját s tudásának fokozatos mérőjékként igazságosak legyenek. A színész maradjon mindig azon a ponton, a hova őt a természet, az isteni rendeltetése küldötte — a szép, az igazság a szó hirdetője. — ezt pedig hasztalan barátsággal, népszerűsítési hajhászásokkal, éjjeli ivásokkal el nem éri. Hiszem, hogy ez a mi lombosodó társadalmunk ilyen esziszolások után magához kéri a színészeket, mert e nélkül művelt osztályt elképzelni nem lehet: részletetni fogja mindazon előnyökben s megbecsülésben, a mit a kiforrás után meg is érdemel. Forrongásban van a magyar kultúra, forrongásban van még a színészet is, e növekvő, frissen hajtó terméseket előltni növésükben bűn, — legyen rajta a magyar színész, hogy az öntözést a gondos kertészről megkapja, mert öntözés, ápolás nélkül minden elszárad, — még a gondolat is!

Indulat.

Magas kőhalmazok között
Bujkál a kis patak,
S nagyot kerül, hol a kövek
Utjában állanak.

Vinné, ragadná torlaszát,
De haj! nem bír vele
Pedig nem régen önmaga
Sodrá a völgybe le.

Tombolva görgeté alá
A sziklaroncokat,
S most utját állja mindenik,
A merre elhalad . . . .

Lábunk az élet utain
Száz kőbe ütközik,
Száz buval, gondal küzködünk
Végző lehelletig.

S a but, a gondot önmagunk
Okozuk többnyire,
Ha zugó árként elragad
Az indulat dühe.

Mit egy-egy perc utunkba vet.
Ha dul az indulat,
Gyakran végtelen évekig
Atkunkra ott marad.

Torkos László.

Csalódások.

Irtá: **Fenyédy.**

Apróhirdetés:

Szellemes, 15—17 éves
uri lánykával szeretne levelezni hasonló fiatal lány, ki benső, ideális barátságra vágyik. — Ajánlatokat Szeress-szeretlekjelige alatt poste restante kérek.

Édes aranyos Annuskám!

Megbocsátasz, hogy így ajtóstól rohanok a házba már első levelemmel, de annyira lebilincseltek, megfogtak kedves soraid, hogy magamon kívül vagyok a nagy örömtől.

Ugy-e nem haragszol, hogy tegezlek?

Azok a gömbölyű, nevető, icipici beütések megsgták nekem, hogy nagyon, de nagyon fogom szeretni az írójukat. Azt eszegek azok a beszédes kis beük, hogy mi örökké hűséges kis barátok leszünk.

Képzeld, mikor közzétettem azt az apróhirdetést, mennyi, de mennyi ajánlatot kaptam. Egész özönnel.

Olyik még arcoképet is küldött. De nekem egyedül a te picit, illatos levélkéd tetszett — pedig abban nem is volt arcokép — mert nem volt olyan tolakodó, erőltetett hangu mint a többi. Mintha látnám a sorok közül kikandikáló hamiskás két szemedet, nevetésre félrehuzott picit szádat, a göndör haját, mely kerek arcodat körülveszi.

Mondd, ugy-e göndör a hajad? Vagy ha nem, ugye fodoritod? — Ejfeketek, vagy gesztenyebarna? Vagy éppen szőke? Kis, avagy középtemetű vagy? Karesu-e, molett-e?

Látod, annyit kérdezek, hogy csak felenni győzz mindre!

Az én irásom, a mint láthatod, nem olyan szép, mint a tied. Akik ismernek, elég esinosnak mondanak, annyit ígérhetek, hogy meg fogsz szeretni. Persze, egyelőre csak a levelezéssel kell beérnünk, mert ilyen távol-ság mellett alig hiszem, hogy egyhamar alkalom nyílnék a találkozásra. De nem nagy baj, a mi késik, nem mulik. Annál kedvesebb lesz majd.

Most veszem észre, édes Annuskám, hogy magamról alig irtam valamit. De így is hosszúra nyult levelem. Majd később. Nem is illene, hogy már az első levelet magamról fecseggem tele.

Írj te annál többet édesem. Írj sokat, sokat, hadd lássam, olyan-e az én kis barátom, a milyennek aranyos levele után elképzeltem. Erősen hiszem, hogy hűséges, szerető, jó pajtások leszünk, kik bizalmasan elbeszélhetjük egymásnak legmélyebb titkainkat is, miket senki másnak a világon nem mondanánk.

Ugye ugy lesz? Ugye szeretni fogsz olyan, de olyan nagyon, mint — én szeretlek tégedet.

Ezerszer csókol, ezerszer ölel

Bpest, 1904. január 9-én

szerető barátod

Karády Irénke.

U. i. Leveleidet tovább is csak poste restante küld Irénke jeligével. — Az okot megtudod később. Irén.

Kedves Irénkém!

Hát nem csalódtam. Azaz, hogy nem csalódtunk. Megkaptam leveledet, és megtaláltam vele azt, a kit régóta kerestem: az igazi, szerető, hűséges pajtikát. Most szavadon foglak hékás, hogy nagyon, nagyon fogjuk szeretni egymást, mert én is felismertem ám aranyosan ákombák soraid között a te enniváló szivecskédet és mert nekem sincs senkim, a kihez egy bizalmas szót szólhatnék. Csakhogy végre mással is érintkezhetem, mint azzal az unalmas kisasszonnyal, aki őriz éjjel-nappal mint valami százszemű boszorkány, pedig ő maga nem is képzeled, hogy piperézi, pepeseli magát, mikor azt hiszi, hogy nem látom. Mindenáron tetszeni akar, nehogy azt hidd, hogy a tükörnek.

Nem veszi észre a szegény, mikor kísérelünk, hogy kettőnk közül nem órá bámul mindenki. Persze, ezt a levelezési históriát nem is sejtí. Sokszor alig tudom visszafojtani a nevetést, mikor rágondolok, hogy milyen pompásan kijátszottam. Ezért írj ezután is csak poste restante az ismert jeligére. — A milyen gyanakodó természetű, el sem hinné, hogy nem fiuval levelezek.

Végre lesz, a kire rábizhassam az én féltve őrzött kis titkaimat. Milyen jó is lesz majd, meghányjuk-vetjük, aztán eltesszük bogyrunk legeslegmélyére, a mit egymástól

ballottunk. Aztán majd egyszer találkozunk. Az lesz csak a nagyszerű. Egy fenomenális ritkán már is van számodra, de nem veszed rossz néven édes Irénkém, hogy ezt későbbre tartogatom, azt hiszem kellemes meglepetésül.

Most inkább válaszolok kérdésedre. Arcképét szándékosan nem küldtem; mond nem százszor érdekesebb, ha csak így leírás után találhatod, hogy milyen is lehetek. Nem kellemesebb lesz majd a találkozás? Hajam gondor, aranyszőke, szemem hamis, természetem karesu, magas. Szeretem a zöld erdőt, a virágos mezőt, a csacsogó csermelyt, szeretem a madarak dalát; szeretem a hegyet a völgyet, a napsugárt, a csillagos eget, szóval rajongok a természetért. Hát te?

Apa állami tisztviselő, ritkán van itthon, szegény mama már nem él; a nap legnagyobb részét a kisasszonnyal töltöm, de azért érdeklődöm a konyha iránt is — ismerőseim ninesenek, apát nem rég helyezték át ide Szegedről.

Ird meg édes Irénkém, milyen lapot járatsz? Kik a kedvence íróid? Ha valami szép csipke, vagy himzés mintáid vannak, küldj egy párat. Vagy pedig valami eredeti tészta-recipét. Milyen érdekes lesz azt elkészíteni a szakácsnéval s nagyot nevetni rajta, ha nem sikerül.

Van-e már udvarlód, s ha van, milyen?

Hanem most többet nem firkálok, hogy maradjon máskorra is. Ólel, esőkol és kedves soraidat várva-várja

Debrecen, 1904. jan. 17.

Annuskád.

Irénke XXI. levele Annuskához.

Annuskám, édes!

2. i levelemre még nem válaszoltál. — Gondolom eltévedhetett, mert nem teszem fel rólad, hogy duzzognál valamiért.

A kimenő ruha mintáját, valamint az ing és bugyogó himzsmintákat is megkaptam, meglepően csinosak, egytől-egyig fel fogom használni.

A kisasszonyoddal történt heccen rendkívül jól mulattam, még most is nevetek rajta, ha eszembe jut.

Most édes Annuskám, megismétlem azt a kérdést, amit előbbi levelemből — úgy lát-szik — nem tudtál meg. Felelj nekem, hűséges pajtásodnak teljes bizalommal, úgy a mint én is feltártam előtted egy évi ismeretségünk óta egész bensőmet. Fura kérdésnek tetszhetik előtted, de utóvégre lásd édes Annuskám, már idestova nagy lányok vagyunk s hivatásunk és vágyunk is az, hogy férjhez menjünk. — Neked is, aki még férfival közelebbi viszonyban nem voltál, foglalkozni kell ezzel a kérdéssel is. Az a kérdésem, kedves Annuskám, tudnál-e te igazán, szívből szeretni egy csinos fiatalembert, mondjuk egy fekete bajuszu, tetőtől-talpig fess huszárhadnagyot? Feltéve, természetesen, hogy lelki tulajdonai is megnyernék vonzalmadat.

Erre a kérdésre kérem válaszodat megelőbb, hogy mért, megtudod következő levelemből.

Válaszodra rendkívül kíváncsi, azért kér, ne vársd soká a téged százszor esőkoló, szerető

Budapest, 1904, dec. 12.

Irénkédet.

Irénke XXII. levele Annuskához.

Kedves Annikám!

Várva-várt levélkédet megkaptam Rendkívül jól esett, hogy olyan választ kaptam tőled, a milyet reméltem.

Feleleted egészen boldoggá tett, mert mint azonnal meglátod — egész boldogságom függött tőle. Ólellek, ezerszer esőkolom piei ajkaidat, — most még szabad — szemeidet, két arccsókádat, aranyhajadat: hogy így válaszoltál. Azt írod, hogy de bizony, igazán, szíved egész melegével tudnál szeretni egy nyalka huszártisztet, ha lelke is megnyerné lelked vonzalmát. Viszont azt kérdelek tőlem, hát rekem tetsző-e egy megnyerő külsejű szellemes jogászygyerek?

Kedves, aranyos Annuska
kisasszony!

Tudja meg hát, — a tegeződésnek, legalább egyelőre, vége; — tudja meg, hogy boldogságunknak így mi sem áll utjában, mert én — nem vagyok Irénke, hanem — Koródy Imre huszár főhadnagy. Ne ejtse el leveleimet a meglepetés miatt és ne nehezteljen rám, hanem — könyörgöm, szíven kérem — olvassa végig. Látja, ennek meg kellett történnie. Maradjunk azért tovább is, mint eddig, jó barátok, arcképemet küldeni fogom, mielőtt választ kapom, abból meggyőződhetik, hogy nem nagyítottam, lelki tulajdonaimat pedig eléggé megismerhettem leveleimből, melyeket egy év óta mint Irénke küldök kegyednek. Én is lelki szépségeinek teljes fotografiáját bírom aranyos leveleiben, melyeket örökkön-örökké őrizni fogok. Talán felesleges is mondanom, hogy szeretem Kegyedei, imádom, minden levele csak mélyebbé, erősebbé tette bennem az első levele által ébresztett vonzalmat. Küldje el arcképét melyet eddig hasztalan kértem, vagy állapítsa meg a találkozás helyét és engedje, hogy lássam, vajjon olyan-e az én aranyos szívű kis barátóm, a milyenek képzeltem?

Hogy ilyen csalárd módon, álarcban közeledtem s hogy annyi csalafinta alakoskodást követtem el. Volt rá okom, a mit bizonyára méltányolni fog. Olyan ártatlan lelkű, tiszta szívű kis barátót óhajtottam magamnak, — a milyet valóban találtam is, — a kinek szíve tiszta, romlatlan, a kinek gyermekek, szüzsies lelkéről a fiatalág, ártatlanság csábos himporát még nem törülték le esécsap udvarlók léhaságai.

Kisérletem bevált, míg ha valódi mi-voltomban próbálok szerencsét, több, mint bizonyos, hogy nem találtam volna meg, a kit keresem, nem találtam volna meg kegyedei, aranyos, édes, drága Annuska kisasszony.

Előadtam védelmemet, most ítéljen. Mentse fel, vagy tegyen örökös rabjává. Válaszát várja s kezeit ezerszer esőkolja régi ismerőse és új barátja.

Bpest, 1904. dec. 19.

Karódi Imre.
fhhadnagy.

Annuska válasza Karódynak.

Karódi ur!

Egy évi ismeretség után nem tudtam megállni, hogy egy szó nélkül hagyjam a faképrél. Röviden válaszolok Önnek, aki ily rutul akart visszaélni egy ártatlan lányka bizalmával. Tegye kérem máskor lóvá a keresztapját. Az arcképére nem vagyok kíváncsi.

Istenem, mennyi fáradságomba, költéségembe került, míg a különböző tészta-recipéket, csipkemintákat, divatlapokat, s még istentudja miket beszereztem, csak hogy kedveskedhessem vele az én imádot kis Irénkének, s most kisül, hogy Ő — tessék — egyáltalán nem Irénke.

Mondhatnék még sokat, de nem szölok. Sőt megbocsátok — a viszonyosság fejében — azért az epedő levélért, a mit utójára kaptam, Komolyan mondom, szépen van megírva, kár hogy nem látom semmi hasznát, mivel én sem vagyok ám Annuska, a kinek maga képzel, hanem — oh fátum, hogy éppen egymás vermébe kellett bele-esnünk.

Kende Antal dr.
ügyvédjelölt.

U. i. Isten Önnel „Irénke” Isten Önnel! Azt az asztalfutót, a mit névnapi ajándéku himeztettem volt, viszaküldhetné!

Fenti.

József királyi herceg.

Királyi ember, üdvözöljön ének,
Igaz magyar dal, mely szívből fakad
Es lány ütemre milliók szívének
Mélyében ébreszt tiszta hangokat!
Hozsánna jobban senkit meg nem illit,
Mint tégedet, te lelkestől mienk!
Egész országból száll belém az ihlet
S érzésem sikon-bércen visszacseng.

Királyi vér, te egy vagy nemzetteddel,
A mint e nemzet véled egy viszont:
Öröme egy tövön nyit örömeddel,
Es sirsz, midőn lesújtva könyvet ont.
Az ősi földnek áldását, harangját
A néppel együtt éled át te is;
Mégérted a pásztor-furulya hangját
S szívedbe szur a szívsebző tövis.

Tenéked is mi üdvöd, bánatod van,
A nemzet millióival közös;
Szíveddel minden szív egyszerre dobban
S tevéled együtt napfényes, kődös.
Fiadnak sirján a nyiló virágot!
A nép szemének könnye öntözi;
S a lányaidra ömlő boldogságot
Egész hazád áldasnak érezi.

Alesuthi tűzhelyed szent a magyarnak,
Családod kedves ismerős nekünk;
A mint az évek rajta átsuhannak:
Története a mi történetünk.
Ha napja alkonyul, akkor van este
Minálunk is; együtt ér tél, tavasz.
Küszöbét látván feketére festve,
A bánat mindnyájunkat behavaz.

Magyar talajnak terebélyes fája.
Kit a nagy nador keze ültetett.
Mutatja törzsöd délceg koronája,
Hogy az ég esőjka érte kertedet.
Minden levélke, minden ág rea vall:
Utódaiddban magad élsz tovább;
Es hű Klotildod lelke harmatával
Neveli jó magyarrá unokád.

Igy élsz miköztünk, vélünk összeforva:
Ha vigadunk, te sem vagy soha bus.
A nép úgy néz rád, mint nemes rokonra,
S szeretet rózsáival koszoruz.
Nincs e hazának annyi szál virága,
A hányszor a nép áldva emleget:
Előtte a mi kedves, a mi drága,
Nem ismerősebb neki, mint neved.

Az országot te oly gyakran bejárod.
Mondd: van-e nemzet büszkébb jobbn,
hive bb
Minden kunyhóban otthonod, családod:
Ólelni tárt kar mind eléd siet.
Jól tudhatod, hogy mindenütt szeretnek,
Nyugodtan alhatol hős lomb alatt.
Áldás, imádság: párnája fejednek,
Nem a fegyverben álló hódolat.

A merre mégy, leng a memzeti zászló,
Rákóczi nóta és csárdás fogad;
Es álmodunk dicsőséget sugárzó,
Főnséges, diadalmas álmokat.
A honvéd névre föllángol a vérünk,
S mig lelked a dalunkon andalog,
Szép, nagy időket újra átalélünk
S halljuk a jelszót: Rajta, magyarok!

Minden rovaton keresztül.

— Egy élet regénye. —

írta: **Sas Ede.**

I.

Mulatságok.

A jogászbál. A főváros jogász-iffjusága nagyban készülődik idei báljára, mely most is, mint rendesen, egyike lesz a farsang leg-érdekesebb estéinek. A Vigadó összes termeit pazar pálmaligetekké varázsolják a fényes vigasságra, a melynek védőjéül Csetneky Gézáné grófnét tegnap kérte föl a rendező bizottság, Bárd Elemérnek, az Egyetemi Olvasókör elnökének vezetésével . . .

II. Napihírek.

Magyarfaló katonatiszt. A Szabadság-kávéházban minap éjjel botrányos jelenet okozott nagy izgatottságot. Kolozsinek József közös hadseregbeli szekerészhadnagy, nyilván kissé kapatos fővel, hangos becsmélő megjegyzéseket tett a magyar nemzetre. — A jelenlevők felháborodásának dr. Bárd Elemér ügyvédjelölt adott erélyes kifejezést, amire a tiszt már-már kardot rántott, de a jelenlevők közbevetették magukat s elejét vették a botrány véres kimenetelének. A tiszt és a lelkes magyar ifjú tegnap a Farkas-főle vívóteremben karddal kezükben állottak szemben egymással s a viadal az utóbbi megsebesülésével végződött. Az ügyvédjelölt ugyanis hüvelykujján erős vágást kapott. A nemzeti ügy martírjának a jogász-ifjúság fátylaszenét készült rendezni s az esetet, mint halljuk, a Házban is szóvá teszik, mert az mégsem járja, hogy a hadsereg, melyért a polgárság annyi keserves áldozatot hoz . . .

III.

Tárca.

Albumlével.

Te tündökölsz pompába, fénybe,
Téged ünnepel a világ.
Piciny lábadozó özönével
Hull a bokréta, a virág.

De a dícsőség koszorúja
Csinált virág: élettelen.
Nem olyan, aminő a szívnek
Titkos, forró mélyén terem.

Ha egyszer csak felém mosolygna
Üdvösséges tekinteted:
Örök tavasznak glóriáját
Adnám én akkor teneked!

Szívemből tépnék dalt, virágot,
Mely el nem hervad sohasem.
Örök tavasznak királynője,
Lennél te akkor, kedvesem . . .

Bárd Elemér.

IV.

Színház.

A Dalos-színház bemutatója. A Dalos-színházban tegnap este volt a Csapodár aszszonyok énekes bohóság bemutatója. Az újdonság szerzője Bárd Elemér tehetséges fiatal hírlapíró társunk, akinek nevével eddig a napilapok tárcarovatában hangulatos versek és erőteljes elbeszélések alatt találkozott a közönség, most a színpadon is kísérletet tett s a biztató kísérlet sikere reményt ad arra, hogy — ha tehetsége megizmosodik — valamelyik kőszínházban is rövidesen viszontlátjuk . . .

V.

Irodalom.

Keserű igazságok cím alatt hosszabb lélekzetű, feltűnésre hivatott társadalmi és politikai tanulmány hagyta el a sajtó. A tanulmány kiméltellenül, de meg kell adni, hogy sokszor találon ostorozza a mai társadalmi és politikai rendszer félszűrségeit és visszaéléseit. Szerzője Fulánk álnév alá rejti, de tudjuk, hogy ez álnév Bárd Elemér jeles hírlapíró társunkat rejti, aki a szépirodalom kertjéből ime a komoly publicisztika terére lépett . . .

VI.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. 1. B. E. aláírású cikkeinket dr. Bárd Elemér, a kitűnő publicista fia Meleg elismerésüket közölni fogjuk a szerzővel, akinek nevében azt már előre is köszönjük. 2. Cégeknek elvből nem ajánlunk.

VII.

Politikai hír.

Képviselőválasztás. — A zaligeti kerületben, mint ne-ünk táviratban jelentik, ma volt a képviselőválasztás. Heves mérközés volt a két ellenfél: Hamák Gerzson, a kormánypárt ottani lapjának szerkesztője és dr. Bárd Elemér, az ellenzék jelöltje között. A küzdelem késő éjjel ért véget, amikor Bárd Elemér 1310 szóval a kormánypárt 1230 szavazata ellenében képviselővé választották. Az új hónapban az ellenzék jeles erőt nyer. Dr. Bárd Elemér az irodalomban és

zsurnalisztikában jó nevet vivott ki magának; egyébként már kora ifjúságában vezére volt az egyetemi fiatalságnak is, mint a nemzeti ügy előharcosa. Nevét már akkor is élénken emlegették a lapok, amikor egy ízben egy csomó magyarfaló katonatisztet rendreutastott s azután valamennyivel súlyos föltételek mellett megverekedett s ellenfeleit alaposan megcsufolta.

VIII.

Országgyűlés.

Szürkén, unalmasan, álmosan indult a mai ülés. Olyan volt a Ház képe, mint a felleges ég alatt az Adria vize, a melynek renyhe tükörén egyetlen hab se türemlik. De egyszerre csak szél zudul a vizek birodalmára, sikongva riadnak a sirályok, tarajosan tornyosul a hullám. Így tört ki a mai ülés is a szenzáció. Bárd Elemér állott fel szólásra. Bárd Elemér, aki nemrégiben az ellenzéki tábor kemény vitéze volt, de a most folyó izgalmas vita során feltűnést keltő nyilatkozat kapasan kilépett pártja kötelékéből s egyelőre egyik zászló alá sem sorakozott. Mai beszédében újból megokolta kilépését s arra az oldalra röpitette villámain, ahonnan azelőtt a kormány ellen menydörgött. Károsnak, veszedelmesnek, sőt hazafiatiannak nevezte az ellenzék küzdelmét, amely persze viharosan tüntetett ellene, Annál mohóbban kaptak a jobboldal padsorai a nem várt segítségen. Ugy halljuk, hogy a fiatal politikus mai beszédét nemsokára követni fogja belépése az uralkodó párt kötelékébe . . .

IX.

Vezérelkek.

Pénzügyi politikánk.

(B. E.) Ha pénzügyi politikánkat igazságos bírálatban akarjuk részesíteni, a legnagyobb elfogulatlanságra van szükségünk. Ez az elfogulatlanság képessé tesz bennünket arra, hogy a rendszer hibáit világosan megállítsuk, őszintén feltárjuk, leplezetlen meg is rójuk: de magával hozza azt is, hogy bizonyos tekintetben elismerésünket sem tagadjuk meg a kormány intencióitól . . .

X.

Hymen.

Férvés esküvő színhelye volt ma délután a IV. kerületi plébánia-templom. Bárd Elemér orsz. képviselő, a pénzügyi bizottság előadója vezette oltárhoz bájos aráját, verpelői Weisz Adolf tekintélyes narykereskedő, fővárosi bizottsági tag nagyműveltségű leányát, Idáliát. Ugy a zsufozásig megtelt templomban, mint az egyházi szertartást követő gazdag lakomán, mely az Andrássy-uti Weisz-palotában folyt le, politikai és társadalmi életünk számos kiválósága megjelent. Ott voltak . . .

IX.

Közgazdaság.

Zámori Üvegipar Részvénytársaság. Élénk érdeklődés mellett tartotta meg alakuló közgyűlést a Zámori Üvegipar Részvénytársaság. Az alapítók nevében Bárd Elemér orsz. képviselő mondott magvas, lelkes beszédet, amelyen kifejtette, hogy a vállalat nem csupán nyereszkesedési célból létesül, mert a hazai ipar fellendítésén kívül nemes, hazafias hivatást is teljesít, amennyiben az erdélyi határszélen, ahol a nemzetiségi hullámvérés a legerősebb, munkát, kenyeret ad a vidék szegénysorsú népének, eképp megóvja azt a kivándorlástól. Az új részvénytársaság elnökévé egyhangú lelkesedéssel Bárd Elemér orsz. képviselőt választották . . .

XII.

Egyesületi élet.

A Fővárosi Üvegkereskedősegédek Jótékony-, Betegsegítő- és Temetkezési Egyesülete Bárd Elemér orsz. képviselőt, a Zámori Üvegipar Részvénytársaság elnökét örökös disztagjává választotta. A diszoklevelet küldöttség vitte el közéletünk eme kiváló alakjának, aki a kitüntetés megköszönve, kijelentette, hogy újabb kétezer koronával járul az egyesület emberbaráti céljaihoz.

XIII.

Sport.

A Szent István-napi versenyek első napját a kellemetlen, esős időben is nagy kö-

zönség nézte végig. A nap eseménye nagy meglepetés volt: a favorit, a Bárd-istálló Fortuná-ja, amely már két ízben játszva nyerte meg a Szent István-díjat és külföldön is sok dícsőséget aratott, valósággal csufos vereséget szenvedett. — A híres kanca már a pálya közepén letört és az outsiderok egyike, Pagazus érkezett be elsőnek. Fortuna veresége nagy szomorúságot szerzett azoknak, akik reá fogadtak; mint halljuk, a paripa gazdája is telemes összeget erejéig van érdekelve a fogadások révén. A Bárd-istállót külföldben az utóbbi időben a balszerencse üldözi.

XIV.

Tőzsdei tudósítók.

Pánik a tőzsdén. Az értéktőzsdén ma délelőtt izgalmas jelenetek játszódtak le. Az izgalmat az okozta, hogy a Zámori Üvegipar Részvénytársaság részvényei hanyatt-homlok esni kezdtek. Özönével zudították a piacra a nagy remények közt megindult vállalat papírjait, anélkül, hogy azokat a kereslet legkevésbé felfogta volna. A hirtelen hanyatlást az a hír keltette, hogy a zámori telephez már százazreket beleverték, a vállalat föllezülésének reménye nélkül . . .

XV.

Hirdetés.

5896. szám.

Csőd-hirdetmény.

A budapesti kir. törvényszék részéről közhírré tétetik, hogy a Zámori Üvegipar Részvénytársaság bárhol található ingó és Hórvát-Szlavonországok kivételével a magyar állam területén levő ingatlan javaira a csőd megnyitását.

Csődbiztosul Fekete Sándor törvényszéki bíró; tőmezigondnokul Harmat Oszkár ügyvéd, helyettesül Gondola Rezső ügyvéd neveztetett ki.

Felhívatauk mindazok, kik az általános csődtörvény ellen, mint hitelezők igényt támaszthatni vélnek, hogy ebbeli igényeiket 1903. év március hónap 27. napjáig bezárólag ezen törvényszéknek jelentésük be.

XVI.

Törvénykezés.

Hamis bukás. A Zámori Üvegipar Részvénytársaság ügyében ma kínos fordulat állott be. A csődbejutott vállalat hitelezői értekezletet tartottak, amely ugyancsak heves, viharos lefolyású. Az értekezlet eredménye az, hogy a részvénytársaság igazgatósága ellen család bukás miatt a följelentést megtették. Növeli az ügy kínos voltát, hogy a társaság elnök-igazgatója, Bárd Elemér orsz. képviselő, aki mandátumáról tudvalevően lemondott, napok óta nincs a fővárosban és holletét még a családja sem tudja.

XVII.

Nyilttér.

A Szabhegy legkisebbporjái,
moderna kényelemmel berendezett
nyaraló

elköltözés miatt jutányos áron
ELADÓ.

esé leg bérbe adandó.

Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:
B. E.-né, V., Margit-körut, 34. sz.

XVIII.

Táviratok.

New-York, május 12. A Lincoln-streat egyik hetedrangú szállójában, egy kopott ruházatu vendéget, aki két nappal előbb bérlet ott egy kis szobát: halva találták az ágyában. Az orvosi vizsgálat szerint az illető mérget ivott. Irásai átvizsgálánál kitűnt, hogy az öngyilkos neve Bárd Elemér, volt magyarországi orsz. képviselő, akit a budapesti királyi ügyészség rendelkezéssel az itteni rendőrhatalóság is keresett. Ugy látszik, a szerencsétlen itt sem tudott boldogulni s ez üzte a halálba.

XIX.

Gyászrovat.

Bárd Elemér, akinek öngyilkosságát minap táviratban adtuk hírel, tegnap temették el szülőfalujában, Balázsházán. A szerencsétlen férfit temetésén, aki fényesen indult pályája o-máról oly váratlanul zu-

nant alá a mélybe, csupán agg édes apja, Bárd János, a esetneki grófi uradalom gaz datisztje volt jelen.

XX.

Regénycsarnok.

Regénycsarnokunkban, melynek olvasmányait mindig szorgos gonddal válogatjuk meg, a mai nappal kiválóan érdekesítő, eredeti regény közlését kezdjük meg.

Uj regényünk címe:

Mélyből a magasba —
magasból a mélybe.

Irtá: Hadák Gerzson.

Irója tükröt tart a modern társadalom elé: az igazság tükrét, amelyben megrendülve ismerhet hibáira és bűneire. S regényünk annál inkább számot tarthat a közönség feszült érdeklődésére mert művészi tollal megrajzolt hőseiben sokan rá fognak ismerni arra a férfira, aki a közelmúltban a közélet terén oly előkelő, vezető szerepet vitt s akinek hirtelen bukása, tragikus vége anuál nagyobb feltűnést és megdöbbenést keltett!

Az új évnegyed alkalmából belépő előfizetőink a szenzációs regény eddig megjelent folytatásait külön lenyomatban, díjtalanul kapják meg.

Amikor!

Amikor az esküvőre mentünk

A büszke rokonok nem jöttek velünk.
Csak az egyszerű, a megszokott tömeg
Néző közönsége az esküvőknek.

De azért oly boldog sohasem voltam.
Fent az orgona bugott a templomban,
A kántor énekelt, a pap beszélt,
S én kezemben tartottam a Rózsím kezét.

Szalay Károly.

A mi pirosvirágu gesztenyefánk.

Irtá: B. Büttner Lina.

Mikor sok év előtt azt a teljes pirosvirágu gesztenyecsemétét kaptuk, már jókora nagy fa volt s mi Juliával vidám szeretettel többiben is elültettük, de újból kihiástuk, jobb és jobb helyet keresve számára.

De nem csak mi ketten nővéremmel, hanem több jóismerősünk is, együtt ültette ápolta s szerette velünk ezt a pirosvirágu gesztenyefát.

E közben szegény Juliám ideglázban nagy beteg volt s mikor aztán a betegség után még hosszú ideig betegeskedett, családunk egyik kedves barátja mindég azzal biztatta: Ne busulgassunk! hány-szor lesz még vidám tavasz és vidám ősz és hány-szor fogjuk mi még átültetni ezt a pirosvirágu gesztenyefát. Mert a hová ma ültetjük, onnan holnap ássuk ki s a hová holnap ültetjük, ott meg majd holnapután nem hagyjuk.

Pedig akkor már jóhelyet találtunk neki az udvaron, mindjárt a ház mellett, a magas akácok és karsu ailanthusk közt, a hol láthatólag jól érezte magát. És Julia, mint hosszasan lábadozó beteg, már alatta olvasta Lenunak szomorú szívdobogással megirt költeményeit, melyek elbusították. S a nagy butól még jobban elgyöngülve, bágyadtan ismételtette: Mein Herz dem Tod entgegen trauert.

De a gesztenyefát nem hatotta meg ez a tárgyaltalan bánat. Vigan nőtt, lombosodott s már felém is kiterjesztette lengő nagy leveleit, ha oda ültem Julia függőágya mellé és felolvastam Seneca V. könyvéből. A boldog életről.

Mert Seneca harmonikus bölcsészete vel gyógyítottam akkor nővéremet a súlyos betegség okozta Lenau-bánatból.

Persze, csak a mi tetszett nekem s alkalmasnak találtam, azt válogattam ki a legbűszkébb bölcsész könyvéből, csupán az ilyeneket.

A természet gondoskodott róink, hogy a boldog élethez nincs szükségünk nagy ké-

születekre, mert mindenki boldoggá teheti önmagát.

Boldog életnek mondom, ha a lélek szabad és fölemelkedett s vágyak és félelem nélkül való, a mely előtt egyedüli jó: a becsület, s egyedüli rossz: az ocsmányság. A többi hitvány dolgok a boldog életből sem valamit elvenni, sem ahhoz hozzá adni nem képesek s így a lelket érintetlenül hagyva, a mint jönnek, úgy távoznak tőlünk.

Boldog az az élet, mely a saját természetével megegyezik. De az csak akkor lehet, ha a lélek egészséges és egészségének tudatában van. Akkor erős és nagy lesz és szép és türelmes. Te érted, ha nem is magyarázom neked, hogy a lélek egészségét követi az állandó nyugalom és az a szabadság, mely eltávolít magától mindent a mi fellázítaná és megrettenthetné. És nagyrendíthetetlen öröm szállja meg és nagyság szelidséggel. Mert minden rossz a lélek betegségének következménye.

Boldog az, ki kedvelője saját foglalkozásának és boldog, kinek minden dolgát helyesli az ész.

Az erények által öszhangzatos lelket, akár akarja, akár nem, folyton követi a vidámság, valami különös magasból jövő öröm, úgy hogy a jaját örömeinél nagyobbát övéinek sem kíván.

„Mindent a mivel csak birunk, mint halandók bírjuk, de mindent a mit csak öhejtünk, mint halhatatlannak hívjuk.

Ilyeneket olvastam én a pirosvirágu gesztenyefa alatt Juliának, hogy erősítessem lelkét, melyet akkor a súlyos idegláz s a Lenau poezis elbágyasztott.

En a szeretetet Seneca iránt örököltem édesatyáinktól, kinek kedvenc elapikusa volt Plátóval és Virgilius-szal. De e kettő sohasem állt oly közel hozzánk, mint Seneca. Kinek mikor megismertük büszke melancholiáját s elegáns bölcsészete, akkor leányos hévvel addig addig rajongtunk érte, míg végre mindketten fényes ideálunkat láttuk benne. Természetesen, ártatlanul szenvedett Korzika sziklái közt! Hisz a Messalinak mindig készek követ dobní s a tömeget felbujtani a legkiválóbbakra. Mindég készek megrágmazni az erényt, melyet nekik meg kell tagadni, mert hisz ha hinnének az erényben a becsületben kénytelenek volnának saját magukat megutálni.

S én akkor büszke diadallal mondogattam: Csak hogy mikor Senecát lealázták a száműzetésbe, — akkor lett ő legnagyobb. Mikor a sziklás sziget sivar partjáról, a zugó tenger mellől nagy lelkének böles vigaszait küldözte elveszett szép hazájába, — akkor lett ő a legdicőbb! És mikor vigasztalt, föltalálta maga is a vigasztalást.

— Igen, mert hiszen azt írta utána siró kedveseinek: „Milyennek gondolsz itt engem? Oly vidámnak, mint a kinek legjobb dolga van s azért minden hiábavaló gondolatától menten. szabad lélekkel foglal kozik. S majd könnyebb tanulmányokban gyönyörködhet, majd meg az igazság után sovárogo, fölemeli szellemét a saját természet s a világegyetem vizsgálására.”

— És a fejedelmi fényhez szokott férfinak ott nyomoruságos kalyiba szolgált lakásul. — csodáltam én őt tovább, — de ő azt ily magas szempontból tekinté: „Ez a kis kunyhó erényemet fogadja be s ezáltal minden templomnál ékesebbé válik. Mert itt ragyog az igazság a mérséklettel, az okosság és istenfélelem és ezek együtt a kötelességek teljesítéséhez vezetnek és minden isteni és emberi tudományok kuforráshoz. Semmi hely sem kicsiny, ha nagy erényeket fogad magába.”

— Ugy-e, milyen fenséges? — fordultam Juliához, ki meghatva bölintott, míg én rajongva folytattam s azután ő is olyan hontalanul, mint tizenhét száz évvel később a magyar bujdosó Rodostóban:

„Egyedül hallgatta tenger mormolását,
Tenger habja fölött fut szél zugását,
Egyedül, egyedül! . . .”

És nézte a villámok eikázó játékát a kopár, vad sziklák közt, melyeknek szaka-

dékos odraikból a menydörgés százszorosan visszaharsogott. Vagy az eső, hó és jég hullását szemlélte a tuskés sivar térségeken s aztán erről írva, így végzi: „Végre miután a lélek bejárta az alanti helyeket, akkor betör a legfelsőbb régiókban s az isteniek legszebb látványába gyönyörködik és megemlékezve örökéletéről, az örökkévalóságba emelkedik . . .”

— Milyen magasztos, — susogta ilyenkor nővérem.

És ez az ideális elegáns bölcsészet, ha bár lassan is, de végre mégis meggyógyította Juliát s testben lélekben egészséges lett a Seneca szavainak teljes tökéletes értelmében . . .

Mennyi vidám, boldog órát töltöttünk mi aztán a teljes pirosvirágu gesztenyefánk sátorá alatt! Csak azt sajnáltuk, hogy annyit várt és emlegetett virágait még nem mutatta be nekünk. Mert rendkívül gyorsan nőtt, erősödött s nagy legyezős-leveleit, mintegy áldólag terjesztgette felénk, de virága egy szál sem volt. Mintha csalódást akart volna minket megkimélni. Hanem végre is, — talán azt gondolta magában, hogy már eléggé kedves nekünk arra, hogy megbocsátunk neki egy csalódást, — elszánta hát magát egy szép tavaszra és tele lett minden ága nem teljes pirosvirágu, hanem egészen közönséges virággal.

— Ha hallgattál volna, okos maradtál volna! Ha sohasem virágozol, megmaradsz mindég teljes pirosvirágu gesztenyefánk! — így nevelték ki.

De mi Juliával pártját fogtuk. Hisz ilyen csalódást az embereknek is megszoktunk bocsátani.

Azért továbbra is szeretettel használtuk rá a megkülömböztetést: a mi teljes pirosvirágu gesztenyefánk.

Azon a tavaszra Julia névnapjára lerajzoltam és festettem Seneca arcképét.

Régi rézmetszet állt a munkái első lapjain s azon koszorú medailonban volt a mellképe övig.

De a művész, — talán, hogy a száműzetés elhagyó tságát is feltüntesse, — szakállal és bajuszszal rajzolta Seneciát. Arcképe így a Tapóéhoz hasonlított, csak hogy míg a szent babérkoszoru a „Jeruzsalemme liberata“ költeményének halantékaik ékesíti, itt az egész képet körülvette.

Ez tetszett nekünk.

Hanem miért állította a rajzoló Senecát ezen a képen teljesen öltözetlen vállakkal az utókor elé? Talán, hogy az így közszemlére bocsátott soványságával is a szenvedett magy nyomort mutassa fel?

Ezt mi Juliával igen illetlennek és estheticalatlannak találtuk és merőben eljelentésnek az igazsággal. Mert hisz Seneca azt írta: Inkább akarok darócba öltözni, mint félig takart, vagy meztelen vállakkal lenni.

Ezt hát ennyiben nem hagyhattam!

Hanem volt akkor Juliának egy kedves kendője sötétkék és aranyzöld kockás, én hát mikor Seneca fejét nagy gondal lerajzoltam, akkor elasztikus redőzetben azt a modern nagykendőt festettem a vállaira. Hogy örültem aztán ennek! Mert meg voltam győződve, hogy azzal nem csekély örömet szerzek az örökhírű bölcsésznek ott az örök szépség hazájában. És hát még nővérem milyen nagyon fog örülni, ha látja, hogy ideálja az ő kedves kockás kendőjébe burkoltan jön neki gratulálni!

Julia névnapja a csodaszép május hó legszebb idejére esik, mikor nemcsak az ég van tele pacsirtával és pacsirta dallal, de a virágos bokrok is rezegnek, zengenek a kis madaraktól s vig éneklőtől. A levegő csupa jázmin és orgonavirág illat itt-ott már az első rézsák nyiladoznak a csalogányok elragadtatott csattogását.

S mind a dalt és illatot az erdő lehelletével együtt oda hozta hozzánk a Kárpátokból jövő légáramlat, a nagy fák alá. Mert ott voltunk akkor is a pirosvirágu gesztenyefa alatt, mind együtt Julia körül.

Ott adtam át aztán a névnap meglepetést, közös ideálunk arcképét.

Nővérem, — mint ilyen alkalmakkor mondani szokás, — igen meg volt hatva. És csakugyan a legszebb rózsabokrétára sem nézett érdekesebb gyöngédséggel, mint a képre.

De a többek, — kik mindnyájan jól ismerték, úgy a kék és zöld kockás nagy-kendőt, mint Seneca mellképét, — most valamennyien nagy neveltséggel, kitűnő tréfának vették a szépen felöltöztetett öreg stoikust a híven eltalált kendőben.

De én nem engedtem meg, hogy Senecám felett mulassanak.

— Először is, Seneca nem öreg! Az ideál sohasem öreg! Aztán meg az a szép kendő igazi antik redőkben van rajta, — és fenséges sértődéssel vittem be a képet a szobába, hol hamarosan buzavirágkék s aranyzöld kockákat mázoltam arcára s úgy vittem vissza.

— Seneca szégyenlette magát azok helyett, kik olesó élcekkel s nevetéssel bántották. Azért mint egy igazi nemes római, eltakarta arcát, hogy Julius Caesar tette Brutus tőre előtt.

Ezzel muta tam meg ismét a kezét.

De ezt is tréfára fordították s úgy nevetett az egész vidám társaság, hogy Emil bátyámnak a könnyei hullottak a kacagástól.

Csupán Julia nézte mélan, gyöngéden a nagy papirlapot, melyen most már nem volt más, csak az ő kockás kendője. — De Julia úgy vette azt, hogy ha most el is van takarva, azért Seneca arca még is ott van a kendő alatt. — És ez olyan nagyon rendkívüli volt előtte. . . Oh olyan nagyon rendkívüli, mint minden a mi Senecára vonatkozott!

Egyik rokonunk aztán azzal bosszantott, hogy nekünk Seneca is olyan becses teljes pirosvirágu gesztenyefa s idővel meglátjuk, milyen közönségesek s színtelenek a virágai.

— Hiszen ő már majdnem két ezer év óta ilyen s többé nem változhat; — vetém ellen diadalmasan.

— De a ti véleményetek fog megváltozni, — kötődött velünk kacagva Géza is.

Pedig nem változott meg soha, csak módosult az évekkel.

Mert mikor aztán annyi borzasztó szerencsétlenség ért minket, hogy Juliával évekig nem vehettük le a gyászruhát és mindenkit elvesztettünk s mi ketten egészen egyedül maradtunk az életben — akkor az igazi bánatban, a nagy gyász között ép oly kevéssé jutott eszünkbe Senecánál keresni vigasztalást, mint az én hosszas és kínos betegsémem alatt nem gondoltunk arra, hogy tőle kérjünk orvosságot.

De egyszer egy nyári délután, künn a nagy fák alatt, ismét eszünkbe jutott első közös ideálunk. Akkor már nem volt meg a pirosvirágu gesztenyefánk. Mert egy nagyon esős ős után, mikor az erős fák is olyan nedvdusak voltak, akár csak a vízi liliom. a zordon tél nagy pusztítás vitt véghez köztük. Akkor a kedves gesztenyefánkat is megfogta a fagy.

Valahogy aztán még csak kihajtott, de a levelei mindég apróbbak s halaványabbak lettek, míg végre egészen elhunyt, végkép meghalt szegény fa.

Azon a nyáron is lelkileg-testileg betegesen feküdt em a nagy csendes fák alatt udvarunkban. A halál utolsó megjelenéséről köztünk, még rémülten reszketett beteg szívem s lelkem oly nagyon fáradt volt a sok bánattól.

Mint mindég a hosszú gyászos évek alatt, úgy most is Julia állt mellettem.

Ekkor egyszerre eszembe jutottak azok a boldog idők, mikor mi itt anoyian voltunk Julia körül, hogy szórakoztassuk s felvidítsuk. Mert akkor még a szenvedés is félig csak ábránd s álmodozás volt.

— Abból az időből semmi, semmi sem maradt, — sóhajtam.

— Seneca megmaradt, — próbált tréfálni Julia.

Gyűlölet kihozta a régi könyvet, mely-

nek fakó lapjait egykor még édes atyánk forgatta.

S mivel minden megváltozott körülünk, így most Julia ült le mellém a ringószékben s ő olvasta föl nekem Seneca írásaik. De nem sorban lapozva, mint én egykor neki, hanem csak az I-ső és az V-dik könyvet A vigasztalásról.

Ugyanaz a büszke melaniholia, ugyanaz a fenkölt gondolkodás s e'ezás bölcsészet szólt hozzám most is a sorokból, mint egykor. Oh, nem! Seneca nem változott meg.

Hanem én . . .

Én most azt gondoltam, de nem is gondoltam, inkább csak úgy busan éreztem, hogy innen! a bölcsészet csupán akkor erő, ha nincs rá szükségünk. Mert a nagy szerencsétlenségek közt, amíg az égi bölcsesség Ura nem teszi kezét megnyugtatón szívükre, addig képtelenek vagyunk az emberi bölcsészet elfogadására.

S mialatt Julia olvasott, én elképzelttem, hogy milyen borzasztó emberi szenvedések után szereshette meg Seneca a lélek isteni nyugalmat. Hogy zugott haragja a tenger viharával, míg bánata a hullámokkal felcsapkodott az égig és szenvedé-einek segélykiáltásai tuharsogták a mennydörgéseket! Hogy tördelte kezét és verte fényes homlokát a sziklához és könnyei sűrűbben hulltak, mint a záporosó.

Míg végre. . . Végre az ég elküldte hozzá fehér galambjait. Az ég fehér galambja aztán a béke olajját tette szívére. És csak akkor, — egy teljes év után, szállta fonséges nyugalom lázongó lelkére. És csak akkor volt képes bölcselkedni s megírni I-ső könyvét A vigasztalásról.

Vajjon így volt-e?

Azt hiszem nem lett volna ember, ha nem így történt volna.

Mikor ehhez a következtetéshez értem, egyszerre eszembe jutott a régi tréfa Senecáról s a mi teljes pirosvirágu gesztenyefánknak üres közönséges virágairól.

— Oh, — gondoltam, azokat a virágokat, melyek két ezer év előtt Korzika sziklái közt egy nagy lélek szenvedéseiből termettek, — azokat a virágokat én most még pirosabbaknak és teljesebbeknek látom, mint akkor Julia névnapján!

De a kinek a kötekedő jóslatát ezzel megeafolnám, a kikkel ekkor vidáman tréfáltunk a felett, azok borzasztó szenvedések után, már mindnyájan örökre elnyuitottak.

Jobb lenne ilyenekre nem is gondolni.

Ha lehetne!

— Kérlek, Julia, olvasd nekem. Olvassad Seneca V-ik könyvét.

Tarkaságok.

Acsavargó filozófál. Egy debreceni aranyifju a minap késő éjjel ballagott haza a Hatvan utcán levő lakására. Eppen azt számolta, hogy azon estén a kártyán milyen tekintélyes summát veszített volna el, ha — pénze lett volna. Egyszerre csak kemény marok szorítását érezte a torkán.

— Ki vagy, nyomorult! Lejőlek! — kiáltott a fiatalember és a támadója mellének szegte a — kapukulcsot.

— Csak tegye el azt a kulcsot és vegye elő az óráját, vagy a gyűrűjét, — mondta a csavargó.

A megrémült ifju nem sokat gondolkozott, hanem odaadta egyetlen kincsét: árva nikkal óráját. Amikor a támadó bucsu nélkül ott akarta hagyni a fiatal urat, az dühösen jegyezte meg:

— Mégis csak borzasztó, hogy az embert kirabolják a Hatvan utcán.

Amire a csavargó flegmával felelte.

— Hát tehetek én arról, hogy maga nem a Csapó utcán lakik?

Tudományos körökből. Két fiatal-ember általában a tudományról vitatkozott. Majd áttértek az orvostudományra.

— Én úgy látom, — mondta az egyik — hogy a te neved még a jövőben sokszor megfordul az orvosi szaklapokban.

— Gondolod talán, hogy némileg hívatott leszek az orvostudományi dolgok megírására?

— Dehogy, szó sines róla.

— Hát akkor hogyan fordulhatna meg a nevem az orvosi szaklapokban?

Hát úgy, hogy sokat fognak rólad írni — az elmegyógyászok.

A ruha. A dzsentelman elegáns téli ruhát csináltatott pompás színes mellénnyel. Olyan volt az az anoug, hogy a szíami alkirály is fölvehette volna. Szép volt, előkelő volt, de kundshaftnak még sem tetszett. — Fölvette az öltönyt és belejtett a szabójához.

— Kérrrem szépppen, ez a ruha jó volna, de nagyon bő.

— Angolos szabásu, — mondja a szabó, aki az üzletben levő sok vevő előtt restelte a szemrehányást.

— Dehogy angolos. Nem rosszbőff ez, hogy angolos legyen. Bő, ha mondom, nagyon bő.

A szabó le akarta főzni a kellemetlen ficsurt és ezt mondta:

— Nem baj az, kérem, majd belehizik, mire kitetszik fizetni.

Disztíngváljunk. Az ezüst, azaz hogy az „Aranyvirág“ dalaiból énekelt ki az ablakon egy debreceni kisasszony, de olyan hangon, hogy az éhes és a zenei hallást nélkülöző verebek is szerteröpültek a hallatára. A szomszéd nem állhatta meg, hogy tréfásan át ne szóljon:

— De édes nagysád, mit dalol kegyed? Hisz ez nem dal.

— Ne tréfáljon, hiszen maga is tudja, hogy az „Aranyvirág“-ből való.

— Nagy tévedés.

— Ha mondom, hogy így van. Tudom, hiszen zongorázom is.

A szomszéd fanyar arecal felelte:

— Az lehet, hogy zongorázza, de nem énekl.

A kiengesztelt barát olyan, mint a kétszer felforralt leves.

A rendjelet megérdemelni:

Ehez csak egy kéz kell, mely — ád;

S a rendjelet viselni:

Ehez sem kell ész, csak — kabát.

A szép kacár nő a jóságot csupán szépségtapasznak használja.

A mit a nő szíve által nem ér el,

Azt meg nem szerzi soha az eszével.

Majomtól származunk, kétségtelen;

Köztük majom ma is bőven terem,

Csak hogy majomnak őt nem hívja senki:

A neve — dandy.

A tudomány az értelem fantáziája.

Nő — új ha tintás, ez nagyobb hiba,

Mint hogyha tü szurkálta össze-vissza;

A nő inkább legyen liba,

Mint — kekharisnya,

R-y.

ROSTA.

Szent karácsony ünnepére a kis Jézus gondoskodott a kicsinyek örömről.

Kigyultak a gyertyák és a boldog gyermekarcok a esengetyű szavára az égő, ragyogó fenyőfák alatt ujjongva fogadták a gyermekek — Jézuska ajándékát.

Ezuttal a tréfás kedvű véletlen azonban a nagyokról, a felnőttekről sem feledkezett meg. A honatyák mind a négyszázkilencen megkapták a karácsonyi meglepetést: a bizonyos téli választásokat!

Mondjuk, hogy a téli választások immár föltétlenül bizonyosak. De azért van a mi még bizonyosabb: a megnyult ábrázatu képviselő urak riadalma. A meleg szeretet tüzenél szépen összehoront és egymásba kapaszkodó ellenzékiek egyszerre — mintha csak könyvből olvasnák — egyértelműen azt hirdetik, hogy a választások a nemzetet, a hazát, az államot, az alkotmányt végső, halálos veszedelembé sodorják. A határpusztítás, a törökjárás, az osztrák invázió mind kismiska ahhoz képest, a milyen iszonyu esapásnak ők a választásokat tartják.

De ugyan miért? Hiszen az talán mégsem oly pokoli veszedelem, hogy a hazafiak most farsang idején 413 választó kerületben elszavallhatják:

Talpra magyar, hi a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk vagy szabadok:
Ez a kérdés, — választatok!

* * *
Páros élet a legszebb a világon! ezt suttogja egymás fülébe a Kossuth-párt és a nemzeti párt. Szerelmesek egymásba és egyesülni akarnak. Ha bekövetkezik ez a párosodás, míhelt elhagyják az anyakönyvi hivatalt, szá at tesznek egy ellen, hogy rögtön jelentkezni fog a házibarát — az új párt képeben.

Az sem lehetetlen egyébiránt, hogy a 48-as párt bigamia bűnét készül elkövetni: elveszi egyszerre Apponyt és Bánffy. Akkor aztán a házibarát szerepére — a néppárt pályázik.

De milyen lesz vajjon-e frigy gyümölcse?

* * *
December 28-ika — apró szentek napja. Akkor újra megnyílik az országgyűlés, még egyszer és utoljára. Ezzel aztán a Széll Kálmán apró szentjei széteszlanak és az új esztendő első hónapjának végén kezdődnek a választások. A tél késik; állandóan enyhe, napos, néha szinte tavasziasan fuvalmas idő járt eddig. No de majd lesz január végén és február elején kegyetlen, vad, csikorgó, hóviharos, istenkisértő itéletidő; Hány ember megfagy a hóban... a hó befújja még a nyomát is... legfőlebb a pálinkaszagról találnak rá. A farkasok a hegyek, erdők, jeges tájak pusztaságairól lehúzódnak a falukba, városokba... En istenem! mennyi vérengzés, milyen hullaszag van a levegőben szent karácsony éjjelén...

Nyugodtan, higgadtan.

Irtá: Hegedüs Sándor,

orsz. képviselő, volt kereskedelmi miniszter.

Budapest, 1904. dec. 24.

Nem tudom, a Megváltóra gondolás és az ünnepi percek képesek-e belső és külső küzdelmünket annyira lecsillapítani, hogy egymásban a hazafiakat és hazánkban, annak feladataiban és

A karácsonyi nagy alkalmi vásár

mélyen leszállított árak mellett

november 14-én kezdődik és
december végeig tart.

szükségeiben az egyetlen célt, melyért dolgozunk szabad és kell, felismerjük és elismerjük. A valódi érzés, az igaz hazafiság csak ebben nyilvánulhat; az igazi ünnep csak így jöhet létre. És ha csak egy percig is képesek vagyunk erre a magaslatra emelkedni, hogy tisztább légkörben legyünk és jobban lássunk, szabadabban lélegezzünk és beszéljünk: akkor világosabban látjuk a közelmúltat és talán többet, vagy legalább valamit láthatunk a közel jövőből is.

Sem egyik, sem a másik nem nagyon vigasztaló; de elfogulatlan megmegtéteintése öntudatra fog ébreszteni és megedzi kötelességérzetünket. És mert ilyen magaslatra iparkodom emelkedni, nem fogok e percben rekriminációkba bocsátkozni. De néhány tény mégis kénytelen vagyok konstatálni. Így: tény az, hogy az obstrukció veszedelmét most már mindenki belátja és a legnagyobb részt — pártkülönbség nélkül — el is ismeri. Annak állandóvá válását egyéni hibák idézték ugyan elő, de a házszabályok hiányai és főképp az utóbbi évtizedben ezeken át bejutott és elterjedt, meggyökeresedett hibás magyarázatok, alkalmazások és visszaélések biztosították. Minthogy pedig a küzdelem közepette is eljutottunk ezen ténynek beismerésére; mennyivel könnyebb fenkölt szívvel, ünnepi órában annak nemcsak tudatára jutni, de egyúttal az abból folyó kötelességet is felismerni.

Első sorban kétségtelen, hogy ha a bajt és forrását felismertük, akkor nem lehet abból senkinek szemrehányást csinálni, hogy annak orvoslására sietett, hogy a nemzet és annak parlamentje több időt ne pazaroljon a meddő vitára és éppen a nyugodt, békés pillanatokat használja fel a nehezebb kérdések napirendre kerülése előtt, annak megoldására. Mert a mostani tapasztalás is bizonyítja, hogy még ha nincs is nehéz kérdés közvetlenül előtérben, akkor, mikor a házszabály-revizió indítványoztatik; mekkora fergeteget kelt az fel; hát még ha felvetése úgy tűnik fel, mint egy bizonyos törvényjavaslat keresztülérőszakolásának eszköze.

Arra nézve nem kell adatokat felhozni, hogy az obstrukció mekkora kárt tett az országnak, hogy a nemzetközi szerződésektől elestünk és ezen a téren a leghátrább vagyunk, s e tekintetben a maradékkal kell beérnünk; hogy a külföldi államférfiak és közvélemény mindenütt kiszámíthatatlannak és megbízhatatlannak tartják most azt a magyar nemzetet, a melyet eddig az érett nemzetek, az államfenntartó kormányképes és biztosan előhaladó nemzetek sorába számított: az köztudomásu dolog. Hogy idehaza az állam ereje, anyagi

mely alkalommal a raktáron levő árak feltűnő olcsó árak mellett adatnak el: Többek között:

Mosóbársonyok	mtrje	48	kr-tól
Mintázott japán libertiselyem	"	65	"
Mintázott fekete selymek	"	85	"
Nehéz skót louisinek	"	1.05	"
Fekete nehéz suhogó reklám-taffota	"	1.95	"
Csípkeruhák		12.—	frttól
Sima liberti sublime minden színben	mtrje	75	kr.
Louisine brillante	"	75	"
Valódi japáni kaikis	"	85	"
Nehéz suhogó reklám-taffota minden színben	"	1.28	"

és erkölcsi tekintetben napról-napra fogy: hogy a nemzetiségek és küllelenségeink kárörömmel látják ezt; hogy nagy feladataink évről-évre vagy elhalasztatnak vagy elapróztatnak és a parlament namesak tehetetlenségre, de megvető ignorálásra süllyedt le, mert minden munka és törekvés most már felvilágosító, vezető, pártoló közreműködésére nem is számít és iparkodik utat törni magának más felé úgy a kormány, mint a társadalom — ez mind szomorú valóság.

Ilyen bajokkal és veszélyekkel szemben nem szabad kérdeni és veszekedni a felett: a ki a hibás, mikor és honnan kezdődik a baj, mit kellett volna előbb tenni és hogy lehet egyénekkel leszámolni vagy azokon boszút állni; hanem el kell háritani a baj forrását, munkaképessé kell tenni a parlamentet; hogy ezáltal annak ereje és tekintélye helyreálljon, a nemzet hozzá való bizalma feléledjen, a nemzet fiainak egymáshoz és a koronához való bizalma és szeretete meg ne zavartassék meddő szenvedélyek és romboló küzdelmek által.

Minthogy minden tehetségre, minden munkaerőre szükségünk van, nemzeti szempontból legveszedelmesebb az ugynevezett lejáratási, megörlési, sőt bojkottáló methódus; mely nem a tehetséget és hazafiaságot ismeri fel, hanem a rokon- és ellenszenvet alkalmazza, érvényesíti; mely a legkisebb tehetséget és munkakerülőt is nagyra neveli, ha lármájával és szenvedélyével feltűnést csinál. És nekimegy a kétségtelen munkás erőnek és tehetségnek, hogy azt szétrombolja, csak hogy boszuját töltse rajta. Sőt a népet is ezzel a szenvedélylyel fertőzteti meg és összetöri annak tiszteletét emberek és intézmények iránt, csak azért, hogy, azt szenvedélyének eszközévé tehesse. De nemcsak ezt, hanem még az általa elismert szabályokból és törvényekből folyó kötelességet is megtagadja csak azért, mert azt látja (vagy véli látni), hogy szabály és törvénysértés is történt, pedig ezáltal sem ezt nem teszi jóvá, sőt elő sem mozdítja annak orvoslatát, sem az igaz ügy és munka számára elő nem készíti azt az utat, ellenkezőleg csak újabb akadályokat torlaszol annak útjába.

Lehetetlen, hogy nyugodt ünnepi órában mindezt be ne lássuk és lehetetlen, hogy ebből azt a kötelességet ne merítsük, hogy vessünk véget ennek az állapotnak. Dolgozzunk: a parlamentben és azon kívül, mindenütt!

Ugy legyen!

Illetékes helyről eredő értesülésünk szerint Tisza István gróf miniszterelnök Óriási választék blouse-selyemmaradékokban, nagymennyiségű jupon selyemmaradék feltűnő olcsó árban.

Mintákat kívánatra készséggel küldünk.

Szenásy, Hoffmann és Társa
selyemáruháza

clé a szöveteiket ellenzék részéről írott házszabálymódosító-tervezet egyáltalán nem került; az a házszabályreformtervezet pedig, amelyet Andrássy Gyula gróf szóval részletesen ismer tetett a miniszterelnökkel, sem nem növelte volna semmivel az elnök hatalmát, sem nem kötötte volna határidőhöz a költségvetés tárgyalását, sem pedig a technikai obstrukciót lehetne lenné nem tette volna és így elfogadható nem volt.

Ezt egyes valótlan híresztelésekkel szemben szükségesnek láttuk megállapítani.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 24.

A két esztendő obstrukciós hadjárat egyelőre Tisza István gróf javára dőlt el. És a mennyiben a kormányelnök most, költségvetési és költségvetési provizium nélkül téli választásokra készül, az obstrukció ellen a retorzióknak olyan fegyvereit veszi elő, a melyekhez utolsó két előde Széll Kálmán és Khuen gróf nyulni nem mertek. A kormányoknak eddigi félelme az exleszes állapotban való választásoktól nevelte nagygyá az obstrukciót. Az obstrukció legyőzhetetlenek tetszett, a míg az exlex olyan terra inkognita volt, a melyből kormány ép bőrrel eddig még nem került ki. Egy csapással sugárzott most el az ex-lextől való félelem és általános a hit, hogy ezzel föltaláltuk azt a fegyvert, a melylyel az obstrukciót megközelíthetjük.

Itt is, ott is persze felvetődik a kérdés, hogy mi is érhető el voltaképpen az új választásokkal, a mennyiben ezek a legjobb esetben is nem eredményeznek majd mást, mint többséget a kormánynak, szóval többséget, a mely felett a kormány ma is rendelkezik. A mennyiben pedig az eddigi többség a kormányt az obstrukcióval szemben győzelemhez nem segítette miképpen esleksi ezt meg az a többség, a mely a Házba majd még csak bejut? Ezeket a kérdéseket azonban csak azok a politikusok vetik fel, a kik nem a közvetlen közelből szemlélik ez eseményeket. A ki tüzetesebben nézi a dolgokat, azt mondja majd, hogy a még összeülendő Házban is lesz többség meg kisebbség, mindazáltal az új választások terén mégis sokat nyertünk, mert a pártok emberei változnak. Nem új pártok szerződnek, hanem új emberek kerülnek be és senki sem állíthatja, hogy az új emberek innen is, tullan is úgy eslekszenek majd, mint elődeik. Csak az, a ki a politikai küzdelmekről távol áll, mondhatja, hogy a pártok mindig ugyanezt a célt követelik. A harc terepe ugyanez marad, a tényezők azonban esetről-esetre változnak és változnak fegyverek is.

Láttunk mi már olyan választást is, a melyre egy Apponyi Albert gróf csak a legnagyobb erőmegfeszítés árán jutott mandátumhoz és Bánffy Dezső iránt Szegeden például annyira megváltozott a hangulat, hogy aligha kapott mandátumot. És kérdés az is, vajjon Ugron Gábor visszakerül-e.

Mindaz áll mindazokra, a kik az obstrukcióban vezető szerepet játszottak. Nagyon sokan közülük eltűnhetnek a nélkül, hogy a pártállások megváltoznának.

Az ellenzék mindenkor félt a választásoktól és a kormányok félelmét az ex-lex állapotban való választásoktól az ellenzék mindig örömmel üdvözölte. Ez a félelem a kormánynál eltűnt, de mult az ellenzék félelme, most, a mikor a nemzet ítélőszéke elő kell állania. De nem is remélik az obstrukció terroristái, hogy teljes számban kerülnek vissza. A kik pedig most nagy küzdelmek árán ismét visszakerülnek, azok bizony nagyon is megfontolják majd, vajjon kockáztassák-e újra mandátumukat. A közéletből való kirekesztés félelme olyan nagy, hogy bizony mindenki meggondolja, hogy játszó-e a választások perzselő tüzével.

Oszták vélemény Tiszáról.

— Saját tudósítónktól. —

december 24.

Egy magyar politikus a héten az oszták fővárosban tartózkodott és látogatást tett egy előkelő állásban lévő oszták férfinál, a ki hajdan, a mikor még a liberális párt a Lajthán tul virágjában volt, nagy szerepet játszott a politikában. A beszélgetés a magyar politikára, a jelenlegi súlyos helyzetre, majd Tisza István gróf szereplésére és egyéniségére fordult és ekkor az oszták férfi a következőket mondotta:

— Uram, a mit ez a Tisza István eslekszik, az példa nélkül van ebben a monarchiában! Egy liberális ember, a ki tesz is valamit a liberális ügyéért, ilyesmit eddigé nem ismertünk! Nézzé, mi szabadelvűek itt Ausztriában elpusztultunk, ellenfeleink szétverték bennünket, hirmondó is alig maradt közülünk. És mi volt ennek az oka? Egyszerűen az, hogy mi mindig csak memorandumokkal dolgoztunk. Ha az ország bajban volt, kidolgoztunk egy emlékiratot és átnyújtottuk a felségnek. Ezalatt ellenfeleink a várat bevették. Ha bennünket szorongattak, akkor tartottunk egy felolvasást valamelyik tudományos társaságban, arról, hogy mi a jog és mi a jogtalanság. Mi még a törvény interpretálásánál tartottunk és az ellenfeleink már győztek és már meg is vertek bennünket. Nem értettük a praktikus politikát, nem értettük meg, hogy néha a szabadságot is erőszakkal kell megvédelmezni. Ilyes törekvéseket láttunk gyakorta Magyarországon is, látunk ma is. Ime Andrássy Gyula gróf nyilt levelében plasztikus erővel fejté ki, mi a jog, mi a jogtalanság. A mi liberális embereink típusa ő is! Azon aggódik, hogy az erőszak jogforrássá lesz! Hát hallotta-e valaha valaki, hogy egy klerikális vagy reakcionárius kormányzat avval törődött volna, hogy valami legyen vagy ne legyen precedens. Ilyen fájdalmak csak liberális férfi keblében dülnek.

Én azt látom, hogy Tisza gróf evvel az öngyilkos doktrinér politikával szakított. Látok végre egy liberális embert, a ki mer eslekedni. Ez nekem elég! A látvány annyira szokatlan, hogy szinte nem is nézem, igaza van-e, hanem odaállok melléje és azt kiáltom: Eljen Tisza!

De van egy és más, a mit nem értek. Miért gyűlölik úgy bizonyos körökben ezt a férfit? Kutatom hevesen e gyűlölet okát s nem tudom megtalálni. E férfi valószínűleg puritán életet élt mindenha. Képzettsége kétségtelen, jelleme szilárd, egyedüli bűne, hogy a házszabályokat akarja szigorítani. Ez ok lehet a politikai ellentállásra, de nem

arra a féketvesztett gyűlöletre, mely ellene megnyilvánul. Sokkal jobban kellene ismer-nem a magyar nép lelkét, hogy ezt a jelenséget magamnak megmagyarázhazam. De azt látom, hogy Magyarországon ezt a Tisza Istvánt sokkal kevesebbre becsülik, mint a külföldön, a hol határozottan nagyra tartják. Osztózik a, sajnos, korán elhunyt Valdeck-Rousseau sorsában, a kinek szintén külföldön volt nagy a népszerűsége és nem Franciaországban. Pedig higgye el, Gambetta óta nem volt a franciáknak hasonló kaliberű emberük. Egy valaki van, a ki mindenesetre kellően értékeli Tisza grófot. Mondhatom önnek, a felség valósággal rajong magyar miniszterelnökéért, minden politikus előtt, a ki megfordul nála; legyen az magyar vagy osztrák, dicséri tehetségeit!

Szabadság.

Válságos, zivatáros időkkel köszönt be néhány nap mulva az új esztendő.

Magyarország alkotmányos élete 1867 óta még nem ért meg ilyen rendkívüli eseményeket, a minők az 1905-ik esztendővel a magyar nemzetre elkövetkezhetnek.

Ilyen időkben felette fontos, hogy az olvasó közönség megbízható, komoly, szókimondó, az igazság, a nemzeti törekvések erejével küzdő lapot olvasson. Különösen szükséges a helyi lap jó megválasztása, mert a mai mozgalmas időkben a vidéki sajtó feladata és hivatása előtérbe nyomul és a közönség tájékozására nélkülözhetetlen.

A Szabadság joggal, önérettel és megelégedéssel hivatkozhatik arra, hogy a sajtó nemzeti hivatását eddig teljes sikerrel betöltötte s a debreceni művelt, jóízű közönségnek irodalmi szinten álló, komoly, megbízható, alapos, közvetlen értesüléseivel elsőrendű forrása volt.

A Szabadság ezentúl is, az új esztendő bekövetkező izgalmait közt még inkább arra fog törekedni, hogy a politikai szabadelvűség, a független szókimondás, a modern újságírói készség, a nemzeti lélek és az általános műveltség szolgálatában az olvasó fokozottabb igényeit is kielégítse.

A politikai eseményekről a Szabadság gyorsan, pontosan közvetlen forrásból értesíti a közönséget.

Megnagyobbodott alakjában, bővebb tartalmával, a hirszolgálat összes eszközeinek birtokában a Szabadság méltán remélheti, hogy mint eddig, ezentúl is Debrecen város előkelő, művelt közönségének kedvelt napilapja lesz.

Kérjük a tisztelt olvasó közönség szíves jóindulatát.

Tisztelettel

A Szabadság szerkesztősége.

SZABADSÁG.

1905. január elsejével új előfizetést nyitunk a Szabadság 1905. évi folyamára.

Előfizetési árak helyben:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 "
Január—márciusra	3 "
Egy hónapra	1 "
Vidékre postán küldve:	
Egész évre	20 "
Fél évrő	10 "
Január—márciusra	5 "

Egyes szám ára 4 fillér.

Tisztelettel

A Szabadság kiadó hivatala

A karácsonyi ünnepekre hol lehet kevés pénzen nagy bevásárlást tenni? Tegyen egy legkissel próbát bevásárlást

LEBOVITS ZSIGMOND

előnyösen ismert saját aészitményű női és férfi cipő áruházákn Kossuth utca 6 sz. Boros Testvérek mellett. hol méret utáni rendelések is jó anyagból készíttetnek.

Napi hírek.

Meghívás.

A debreceni II-ik kerületi szabad-
elvűpárt f. évi december hó 25-ik
napján az az vasárnap d. u. 3 óra-
kor a Bika szálloda kisebb éttermében

közgyűlést tart.

Ezen közgyűlésre a t. párttagokat
tisztelettel meghívom.

Tárgy: A kilátásban lévő képvil-
selőválasztás iránt való intézkedés.

Debrecen, 1904. december 24-én:

Dr. Kemény Móric

elnök.

— **Ünnepi istentiszteletek.** Ma kará-
esony első napján délelőtt 9 órakor az összes
ev. ref. templomokban urvacsoportosítás lesz.
Ugyanakkor az istentiszteletet végzik: Nagy-
templomban prédikál Diesőfi József lelkész,
agendázik Biró Ferenc h. lelkész, Kistem-
plomban prédikál Uray Sándor püspöki s.
lelkész, agendázik dr. Kecskeméthy M. Lajos
fiskolai tanár; Kossuth-utcai templomban
predikál Könyves Tóth Kálmán lelkész, agen-
dázik Sáfrány Lajos vallás tanár; Ispotály-
templomban prédikál Szele György lelkész,
agendázik Nagy Gyula vallás tanár; Csapó-
kertenben prédikál és urvacsoportot oszt Kovács
János népiskolai felügyelő; Homokkertenben
predikál és urvacsoportot oszt dr. Ferenczy
Gyula akadémiai tanár; a városi szegény-
házban prédikál Hajdu Zsigmond püspöki
titkár, agendázik Nagy Vilmos tanítóképzési
tanár.

Ma délutántól kezdve a legátusok tart-
ják az istentiszteletet: Nagytemplomban Kis
Károly hittanhallgató, Kistemplomban Kövér
Árpád szénior, Kossuthutcai templomban Szabó
Zoltán hittanhallgató, Ispotálytemplomban
Varga Jenő hittanhallgató.

Holnap az ünnep második napján dél-
előtt: Nagytemplomban Kövér Árpád, Kis-
templomban Kiss Károly, Kossuth-utcai
templomban Varga Jenő, Ispotálytemplomban
Szabó Zoltán.

Holnap délután: Nagytemplomban Varga
Jenő, Kistemplomban Szabó Zoltán, Kossuth-
utcai templomban Kövér Árpád, Ispotály-
templomban Kiss Károly.

A róm. kath. templomban. Ma reggel
6 órakor pásztormise az Oltáriszentség kité-
telével, végzi Kampell József, 7 órakor mi-
sézik Nyári Ignác, 8 órakor egyik kegyes-
rendi tanár, 9 órakor az ünnepi nagymiséjét
dr. Wolaffka Nándor v. püspök, prépost,
plébános celebrálja segédlettel, mely alatt a
műkedvelő énekharca a katonai zenekar kísé-
retével Horák pastorális miséjét adja elő,
nagymisé után dr. Wolaffka v. püspök pré-
dikál, háromnegyed 11 órakor a Svétits
intézet s az elemi iskolák növendékei részére
misézik Molnár Kálmán a fél 12 óras misét
Szabó István végzi. Délután 3 órakor ünne-
pélyes vecsernyét tart s utána prédikál dr.
Wolaffka Nándor vál. püspök, prépost, plé-
bános.

Holnap, Szent István első vértanu nap-
ján, délelőtt hat órakor misézik Kampell
József, 7 órakor Mellan István, 8 órakor
egyik kegyesrendi tanár a főgymn. növen-
dékek részére; — 9 órakor az ünnepélyes
nagymiséjét dr. Wolaffka Nándor v. püspök,
prepost-plébános mondja segédlettel, nagy-
mise után ugyanő prédikál; háromnegyed
11 órakor a Svetits-zárda növendékei s az
elemi iskolások jönnek szent misére, melyet
Molnár K. Dezső h. isk. igazgató mond. Fél
12 órakor misézik Nyári Ignác. — Délután
Ityánia, utána Rózsafüzér.

A gör. kath. kápolnában ma a Kará-
esony előtti Szentatyák Vasárnapján 6 óra-
kor reggeli istentisztelet, délelőtt 9 órakor
sz. mise, délután fél 3 órakor keresztény-
tanítás, 3 órakor vecsernye, 4 órakor szent
olvasó.

— **Münnich Aurél Debrecenben.**
Münnich Aurél, az iglói kerület orsz.
képviselője, akit családi kötelek fűz-
nek városunkhoz, az ünnepekre Deb-
recenbe érkezik. — Münnich Aurél itt
időzése azonban ezuttal más nevezet-
es eseményvel is összefüggésben van.
A debreceni szabadelvűpárt ugyanis a
közeli választások alkalmával erős harcra
készül a 2-ik választó kerület vissza-
hódítására, mely a legutóbbi ideig több
izben állandóan szabadelvűpárti kép-
viselőt választott. Valószínű, hogy Ba-
konyi Samu ellen a szabadelvűpárt
képviselőjelöltje a 2-ik kerületben Mü-
nich Aurél lesz.

— **Bizottsági tagválasztás.** Az
ünnep után választás lesz a Csapó
utca és a Péterfián. A Csapó-utca
két a Péterfia-pedig egy új bizottsági
tagot választ e napon. A város pol-
gármestere a választó közönséghez
szétküldött értesítő levélben közli a
virilis és választott bizottsági tagok
1905-re érvényes névsorát, mely arról
nevezetes, hogy abból (a virilisek kö-
zül) kimaradt Szabó Kálmán és az
egész Szabó család, mert adójuk a
cég nevén szerepel és elmulasztották,
azt három részre osztva a saját nevé-
kön kitüntetni.

— **A közgyűlés előkészítése.**
A december 30-i városi közgyűlés tárgy-
sorozatának előkészítése céljából a vá-
rosi tanács tegnap délelőtt ülést tar-
tott, melyen Kovács József polgármes-
ter elnökölt.

— **Uj titkos tanácsos.** Gróf Dégenfeld
József volt főispán testvérének, gróf Dégen-
feld Schomberg Lajosnak, ki Debrecen vá-
ros II. választó kerületét két ciklus alatt
képviselte az országgyűlésen, a király érde-
meinek elismerésül a titkos tanácsosi címet
adományozta.

— **Bészler Lajos halála.** Debrecen
városának volt tisztviselője Bészler Lajos
nyug. tanácsnok tegnap 53 éves korában
meghalt. Az elhunyt a 90-es évek elején
vezette a város gazdasági ügyosztályát 2
éven át nagy buzgalommal, de betegségére
való tekintettel nyugdíjazását kérte. Azóta
folyton betegeskedett. Hozzá tartozói nemrég
Budapesten helyezték el a Batizfalvi-féle
szanatóriumban, ahol állapota mindinkább
aggasztóvá vált, s hosszú szenvedéseitől teg-
nap éjjel 2 órakor megváltotta a könyörüle-
tes halál. Rokonai Debrecenbe szállítják
holttestét és temetése kedden d. e. 10 óra-
kor lesz. A végtisztességen a város tisztika-
ra testületileg vesz részt és koszorút
helyez a ravalra.

A család egyébként a következő gyász-
jelentést adta ki: Szomorodott szívvel tu-
datjuk unokaöcsénk, illetve unoka testvérünk
és sógorunk néhai Bészler Lajos Debrecen
szab. kir. város nyugalmazott tanácsnokának
Budapesten, a folyó 1904. évi december hó
24-én, élete 53-ik évében, hosszas szenvedés
után történt gyászos elhunytát. Kedves ha-
lottunk hült tetemei a folyó december hó
27-én délelőtt 10 órakor, a Széchenyi-kert
35-ik számú gyászos háznál, az ev. ref.
egyház szertartása szerint tartandó rövid
ima után fognak a Kossuth-utcai sirkertben
levő családi sírboltba elhelyeztetni. Mely vég-
tisztelettel az elhunyt rokonait, hit-
tisztességétélre az elhunyt rokonait, hit-
vatalársait, barátait, ismerőseit ezennel szo-
morodott szívvel meghívjuk. Debrecen, 1904.
december hó 24-én. Aldás és béke po-
raira! Ifj. Bészler János nejjével szül. Hubay
Terézszel; Bészler Kálmán nejjével szül. Kos-

suth Máriával és gyermekeikkel; a többi
unokatestvérek és sógorok nevében. Id. Bész-
ler János; özv. Medgyaszay Imréné szül.
Bészler Mária; özv. Nánássy Lajosné szül.
Bészler Juliánna; nagybátyja és nagynénje
gyermekeikkel.

— **Csokonai estély.** A Magántisztvi-
selők Önképzőköré csütörtökön az Iparos
Ifjak Önképzőkörének helyiségében gyűlést
tartott. A gyűlésen elhatározták, hogy Cso-
konai halálának százados évfordulóján dal-
estélyt rendez, melyre a Kossuth Dalkört is
meghívják. — A dalestélyt táncmulatság
követi.

— **A debreceni Székely Társaság**
köszönését nyilváníttja Frank Rezső ruhake-
reskedő cégnek azon alkalmából, hogy a
székely inas fiuknak az idén 9 rend új ruhát
ajándékozott. Egyben tudatja az érdeklődők-
kel, hogy a napokban nem a megrendelt
cselédék érkeztek meg, hanem az árvaleány-
kák, a kiket gazdáik beválásuk esetében,
részint örökbe, részint tartásra fogadnak.
Ilyen 12—14 éves árvaleánykákat a jelent-
kezéshez mérten, csapatonként esetről-esetre
hozat a Székely Társaság. A székely cselé-
dek ujév napjára érkeznek meg, de a na-
pokban már értesítést kapnak a már jelent-
kezettek az iránt, hogy számíthatnak-e biz-
ton székely cselédre.

— **A szegények karácsonya.** Debre-
cen város szegényei között tegnap 800 ko-
ronát osztottak szét, hogy karácsony ünne-
pén nekik is legyen ünnepük. A pénzosztást
Dr. Vargha Elemér polgármesteri titkár vé-
gezte.

— **27 év nagy idő** egy lap életében. A Pesti
Hírlap, a hazánkban kétségtelenül legerjedtebb
napilap, most lép immár 27-ik évfolyamába. E hosz-
szú idő alatt valóban oly mély gyökereket vert a
magyar olvasóközönség szívében, hogy arra szinte
nincs is példa az országban. Pedig nincs benne
semmi csodálni való. Hiszen a Pesti Hírlapot un-
denki olvassa, — az is, aki nem ért egyet a politi-
kájával; minden időben imponált az olvasóközön-
ségnek függetlenségével, őszinte szakimondásával,
meggyőződéssel fel és lefelé bátor hirdetésével. Eb-
ben rejlik népszerűségének titka. Amihez járul az
olvasóközönség szempontjából való másik nagy előnye
hogy legtöbb és legváltozatosabb tartalommal jele-
nik meg napról-uapról. Vasárnapi és ünnepi száma;
egész kötetek; előfizetőinek a szerkesztői üzenetek
gazdag mindennapi rovatában jó tanácsos, fölvilá-
gítással szolgál, kitűnő divatlapot küld nekik feláron
s egész évre szóló hasznos könyvet — díszes képes
naplót — ad nekik karácsonvi ajándékol. Spectali-
tasai is vannak a Pesti Hírlapnak, melyek minden
más napilap fölé helyezik: minden nap közül eredeti
és külföldi társát, humoros cikkeket (Kis komédiát),
Esti levelet aktuális kérdésekről a kitűnő író és
hőcselelő Tóth Béla tollából; színház és vegyes ro-
vata a leggazdagabb. Ily előnyös tulajdonai révén
a legjobb lélekkel ajánljuk t. olvasóink pártfogá-
sába a Pesti Hírlapot, melynek előfizetési ára egy
óra csak 2 kor. 40 fillér s az a kiadóhivatalba
címezendő: Budapest, V. Váci körút 78., honnan
mutatványszámokat is lehet kérni.

— **Gazdasági ülés.** A református gaz-
dasági bizottság tegnap délelőtt folytatta és
fejezte be a pénteken megkezdett ülését. A
jövő évi bérletjegyeken kívül kölcsönökről
tárgyaltak.

— **Házasságok.** A debreceni anya-
könyvi hivatalnál e héten házasságot kötöt-
tek: Fényes Sándor—Czóbel Mária, Rázel
József—Tóth Erzsébet, Munkás Gábor—
Sonckora Franciska, Kiss Pál—Csecsődi
Mária, Weisz Izrael—Brüll Róza, Kronovics
Béni—Guttman Róza, Harsányi János—
Fésűs Mária, Nagy András—Kovács Mária,
Szűcs Mihály—Bujdosó Zsuzsanna, Kocsis-
sovszky László—Krasznai Erzsébet, Grosz-
mann Ignác—Grósz Margit. Összesen 12 pár.

— **Kicsapott jogász.** Berzeviczy Al-
bert vallás és közoktatásügyi miniszter teg-
nap leiratban értesítette a debreceni jogaka-
adémia igazgatóságát, hogy Schwarc Ignác
budapesti joghallgatót a lecke könyv meg-
hamisítása miatt úgy a budapesti és kolozsvári
egyetemekről, mint az összes magyar
jogakadémiákról kizárta.

— **Csömör Guszti mint hitves.** Kér-
dezi a törvényszék elnöke Csömör Guszti
cigánytól a mai tárgyaláson:

— Te Guszti, feleséged neked ez a Kovács Rózsi?
 — Teljes sajátossággal. Instálom átoszággal a méltóságos törvényszéket.
 — Hát aztán meg vagytok esküdve?
 — Arra, kezsit esókolom, nem volt érkészünk, de meg teljességgel el is felejtkezünk róla.
 — Hát mikor szándékoztok megesküdni.

Azonnal megesküszöm én, csak méltóztassék kibocsátani!

— **Kis Jézus a koldustanyán.** A családi szeretet ünnepeinek ragyogó fényzőnébe, a millió apró gyertya lángjai közé egy rideg, sivár kép sötétlik, melyet nem tud elfelejteni, a ki rá pillantott. — Szinte fekete az a kép. — Kiaszott, kétségbeesett, merev tekintetű koldusasszony néz maga elé karácsony éjszakáján és keserűen szól: Mért keresi fel a kis Jézus többnyire a gazdagokat, a kik nélküle is vehetnek maguknak ajándékot.

Ennek a szomorú képnek kedves, mosolygó ellentéte az, mely tegnap este rajzolódt a szívembe. A zajos, eleven utcákon egy bérkocsi robogott keresztül. A kocsi mellett a bakon egy szobalány szép, díszes karácsonyfát tartott. A kocsiból pedig boldog, édes angyalareok, két bájos virágszál meg egy pisze fücska orcái kandikáltak ki. Robogott a kocsi végig a városban, ki a városban kívül, a dőcögős határba, már-már Hajdúvármegye területére, ahol egy ütöttkopott, szánalmas koldusvityilló előtt állott meg. Szerencsétlen család utolsó menedéke ez a rozoga istálló is silány kis kalyiba, melyben a kenyérkereső apa súlyos betegen fekszik s mellette a földön a sápadt, kimerült, boldogtalan anya négy kiesi gyermekével, a kik számára a mindennapi betevő falatot, a pohár tejeskót már csak a legkeserveesebb megalázkodás útján, koldulással bírja megszerezni. Itt állott meg a fogat a játékokkal, gyermekruhával, enivalóval teli aggatott karácsonyfával. Az angyalok szállottak le az égből, a kis Jézuska jött hozzájuk: ezt érezte, vallotta a szerencsétlen család, a négy kis poronty, mikor Rózsa, Ibolya meg Sándor az édes mamájukkal megjelentek a kúszóban... Van hát örome az elhagyott szegénynek is karácsony éjjelén és elég egy kis fényő fácska meg egy szál gyertyácska, hogy az irgalmasság esődjében a szív megtalálja az égbe vezető utat.

— **Meggyanusított rendőr.** A zsbivásáron tudvalevőleg szigorú büntetés terhe alatt tilos új holmit árulni. Ez ellen a rendelet ellen vétett Ménesi István sámsoni napszámos, ki tegnap délelőtt a Boeskytéri zsbogóban vadonat új vesszőseprűket árult. Bűnét azután még avval tetézte, hogy a rendőr figyelmeztetésére gorombáskodott, sőt azzal is gyanusította a rendőrt, hogy csak pálinkára valót akart kiesikarni tőle, azért szólította meg. Ebből persze botrány lett és a meggyanusított rendőr a központra kísérte Ménesit, ki ellen megindult az eljárás.

— **A megkínzott cigány.** Egy falura való cigány banda áll a törvényszék sorompói előtt. Férfiak, nők, gyerekek vannak vagy ötvenen. Lopás és orgazdaság bűne nyomja a lelküket. Már négy napja tart a tárgyalás és nincs ítélet. Faggatják a huncut Fáraó-népét, de azok erősen tagadnak. A törvényszéki elnök egy cigány síhedert fog vallatóra.

— Hát mondd el csak fiam, hogy volt az eset?

— Kezsit esókolom, a méltóságos törvényszék urnak, megkínzottak a csendőrök.

— Miért fiam és mivei?

— Kezsit esókolom, elősör is a jég alá dugtak.

— Várj csak fiam, hisz ekkor nyár-idő volt.

A cigány hallgat.

— No tovább, hát azután?

— Kezsit esókolom, harapófogóval kuszogatták a kermemet.

— Gyere csak ide fiam, mutasd a körmodet. Hisz nincs ennek semmi baja.

A cigány merészebb lesz.

— Igen, igen, de a végit mégis levágták. Azért nem látszik.

— Hát még mivel kinoztak?

A cigány nagyot sóhajt.

— Aj, aj, kezsit esókolom, az a legborzasztóbb...

— Silvóriummal itattak.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozásokat jelentették be: Erdei Margit ev. ref. 3 éves, Papp Katalin ev. ref. 16 éves, Szilágyi Sándor ev. ref. 1 hónapos, özv. Saitz Sándorné Staul Zsófia róm. kath. 39 éves, Matkó N. ev. ref. fél hónapos, Boór Andrásné Szabó Sára ev. ref. 62 éves.

— **Ki a dzsentlmén?** Londonban a napokban egy perből kifolyólag azon vitatkozott egy bíró a védő ügyvéddel, hogy tulajdonképpen dzsentlmén? Milyen tulajdonságokkal kell a dzsentlménnek birnia? Az akinek őseitől örökölt nemesi címere van, vagy, akit polgártársai annak tartanak.

A londoniak bizonyára tisztába jöttek már evvel a kérdéssel, de ebből kifolyólag most nálunk Debrecenbe vált aktuálissá ez a kérdés. Ki a dzsentlmén? A mi viszonyaink szerint első osztályú dzsentlmén az:

1. Akinek pénze van.
2. Akinek pénze nincs, de hitele van.
3. Akinek volt pénze, de már hitele nincs.
4. Akinek a gallérja és kézelője mindig tiszta.
5. Aki ősei birtokainak emlékéből él.
6. Aki előtt a fiakkeres mélyen kalapot emel és megnagyságolja.
7. Aki legalább háromszor ült államfogházban párba j vétségért.
8. Aki megáll a kaszinó kapujában.
9. Aki egy színházi premiéren sinnes jelen.
10. Aki nem felejt el, mivel tartozik őseinek, de elfelejti, mivel tartozik ösmerőseinek.
11. Aki még főtárgyalás előtt áll.
12. Aki ek előre köszön Weichinger kávé.
13. Akinek cilindere és nadrágja mindig vasalt.
14. Aki se könyvet, se ujságot nem olvas.
15. Aki Szepeßy Károly fogházfelügyelőt személyesen ismeri.
16. Aki mer és nyer.
17. Aki makóban ötre bevág és négyet vesz.
18. Aki még a cigányt is asztal alá issza.
19. Mindenki, aki Angliában, nem dzsentlmén

— **A sertésszállítás.** Annak idején sok szó esett a hentesek között a tanács egy határozatáról, mely a vidékről érkezett sertések behozatalánál nagyon megkötötte a hentesek kezét. Legutóbb arra kérte a városi tanácsot az ipartestület hentes szakosztálya, hogy a vidékről behozott sertések levágási engedélyét épp úgy hagyja meg, mint a helyben vásároltakét. A tanács tegnap értesítette a szakosztályt, hogy a hentesek kérelmét méltányolja és kívánságuknak eleget tesz.

— **Nyugtázás.** Özv. Öry Mihályné urasszony a siketnémák helybeli intézete részére 100 koronát küldött hozzám. A midőn az adománynak átvételét nyilvánosan is elismerem, egyben a nagylelkűségért a siket-

némák leghálásabb köszönetét tolmácsolom. Füleky Pál egyesületi pénztáros.

— **Népesedés.** December 17 óta meghaltak Debrecenben 35-en. Született 18 fiu, 28 leány, összesen 46. Az e heti természetes szaporodás tehát 11.

— **Köszönetnyilvánítás.** Kontstek Géza kereskedő ur a helybeli fűszerkereskedők részéről a szokásos újévi ajándékok megváltása címén befolyt összegből huszonöt koronát küldött be a gör. kath. szegények között leendő kiosztás céljából, mely kegyes adományt köszönettel nyugtatványozza Papp óános, t. esperes-lelkész.

— **Eljegyzések.** Az elmúlt héten Debrecenben a következő 16 pár jelentette be eljegyzését az anyakönyvi hivatalnál: Pincés János—Fábián Juliánna, Grósz Emil—Ehrenreich Lina, Lakatos Mihály—Nagy Juliánna, Tarsai Imre—Molnár Mária, Gábor Pál—Bakó Mária, Szilágyi János—Varga Márta, Törös József—Kemecei Teréz, Kecsés Imre—Kemecei Juliánna, Mezei Sándor—Katonai Juliánna, Jarkovszky Rudolf—Berta Borbála, Schvarecz Vilmos—Grósz Fáni, Ferenczi József—Csonka D., Kiss István—Barta Róza, Sóvágó Simon—Goldstein Gizella, Radics János—Gömöri Juliánna.

— **Uj aranyozó folyadék,** melylyel mindenki bármit is azonnal moshatóan újja aranyozhat, 1 üveg hozzá való ecsettel 40 kr. 1:50 és 2:50 kapható kizárólag Mentze áruházában.

— **Rákóczi és társai hamvainak hazaszállítása.** Thallócy Lajos közös pénzügyminiszteri osztályfőnök és a konstantinápolyi osztrák és magyar nagykövetség kiküldöttjei Kvassay, a konzuláris bíróság elnöke, Bukovics báró, a Lloyd főfelügyelője, Giessel báró katonai attasé és Bilinsky második dragomán, mint Konstantinápolyból jelentik, a napokban Rodostóba utaztak, ahonnan magukkal hozták Beresényi Miklós gróf, Sibir Miklós és Esterházy An al gróf eddig Rodostóban nyugvó tetemeit. A hamvakat az osztrák és magyar nagykövetségre vitték s ott őrzik hazaszállításukig. A hamvak exhumálása Rodostóban fényes egyházi ünnepséggel ment végbe. A bujdosók földi maradványait három sárga kiparrisszai fából készült ládába helyezték és lepecsételték. — Márvány síremlékeiket másnap szállították el Rodostóból.

— **Ertesítés.** A hadkötelesek összeírása alkalmával megállapított, hogy az alább felsorolt egyének, mindaddig nem jelentkeztek, tehát ezek mint teljesen ismeretlen hadkötelesek tartatnak nyilván s feltalálásuk esetén — ha elmaradásukat elfogadható indokokkal igazolni nem tudják — a Védőtörvény 35. §. alapján szigorúan megfognak büntettetni.

Ennélfogva felkéretnek első sorban a szülők és keresztszülők, továbbá a rokonok és a közönség, hogy ha ezen hadkötelesek hollétéről avagy esetleges elhalálozásáról tudomással bírnának, azt a katonai és illetőségi ügyosztálynál (Városház em. 19. sz.) bejelenteni sziveskedjenek. — Balázs János, anyja Agnes, Bányai Aladár, anyja Paulina Burai Sándor, anyja Juliánna, Czégény József, szülei Sándor, Bodnár Ilona, Kovács Károly, szülei Mihály, Győri Juliánna, Kovács Sándor, szülei Sándor, Végh Juliánna, Nagy István, anyja Juliánna, Novák László, szülei János, Beke Zsuzsanna, Tóth János, anyja Sára, Floszmann Hugó Géza, szülei Gusztáv, Müller Mária, Hajas József, anyja Veron. Juhász Gyula, anyja Mária, Kovács Ferenc, anyja Zsuzsanna, Kulcsák István Gyula, anyja Juliánna, Répási Mihály, anyja Veron. Szilágyi Mihály anyja Erzsébet. Vinkler János, szülei János, Horváth Mária. Vissák Kálmán, szülei Kálmán, Nagy Anna, Fried Jenő, szülei Mór, Schwarc Mari. Fried-

Rendkívüli olcsón lehet alkalmas Karácsonyi ajándékokat vásárolni a

SCHWARTZ-FÉLE

Pipa metsző és lenyképező cikkek üzletében a Városházával szemben.

mann Tóbiás, szülei Bernát, Feldmann Záli. Jászinger Samu, szülei József, Braun Pepi. Krausz Jakab, anyja Regina. Löwenfeld Adolf, szülei Viktor, Jelinek Mária. Szücs Imre, anyja Mária. Nagy József, szülei Imre, Kiss Mária. Pollák Zoltán, szülei Salamon, Linner Kati. Veres Gusztáv, szülei József, Reiner Mária.

x. **Tűz- és veszélymentes, villanyfényű tündérgyertyák** karácsonyfára, 1 doboz 40 kr. Mentze Henrik ujdonságok áruházában, Piac- és Szent Anna-utca sarkán.

— **Szabók gyűlése.** E hó 28-án d. u. 4 órakor az ipartestületi szabó szakosztály gyűlést tart, melyen az előjárásági ülés tárgysorozatának a szabókra vonatkozó pontjait készítik elő.

— **Szakosztályi ülés.** December 28-án, szerdán délután 3 órakor az ipartestület tanácstermében folyó ügyek elintézése céljából a sütők szakosztálya ülést tart.

— **Meghívás.** A Magántisztviselők Önképzőköré tagjai ezuttal felkéretnek, hogy f. hó 28-án, szerdán este 9 órakor a Dréher söresarnok helyiségében lehetőleg teljes számban megjelenni szvikedjenek, anél is inkább, mivel a tárgy rendkívül fontos, és a gyűlés, tekintet nélkül az egybegyűlt tagok számára, határozatképes lesz.

x. **Gyönyörű babakocsik, bölcsők és babaágyak,** francia babák, katonák és hintalovak igen olcsó! Mentze áruházában Piac- és Szent Anna utca sarkán.

x. **Az anyák büszkesége** a szép és egészséges gyermek, hogy ez elérhető legyen, igyék a gyermek a hidegebb évszakban állandóan Zoltán-féle csukamájolajat. Tápereje nagy, szaga, ize nincs és könnyen emészthető. Uvegje 2 kor. kapható a készítő Zoltán B. gyógyszerárában Budapest és a helybeli gyógyszerárakban is.

— **Munkás dalestély.** Karácsony második napján, holnap este a Debreceni Munkás Dalegylet az Arany Bika szálló disztermében zártkörű dalestélyt rendez a következő műsorról: 1. Nyitány. Előadja: a zenekar. 2. Boldog voltam... Abrányitól. Előadja: a dalegylet. 3. Amerre én járok... Angyal Armandtól. Előadja: a dalegylet. 4. Komoly szavaltat. — Előadja: Varga László ur. 5. Bár merre jár... Lányitól. Előadja: a dalegylet. 6. Vig szavaltat. Előadja: Kaliczky Ernő ur. 7. Késő vágy... Dr. Horváth Akostól. Előadja: a dalegylet. 8. Rákóczi induló, Hubertól. Zenekisérettel előadja: a dalegylet. A hangversenyt tánc követi, melyen Kiss Gyula zenekara játszik.

x. **A legnagyobb kémikusok egyike,** Liebig Jusztusz ismételtén rámutatott a szappannak fontosságára az emberi háztartásban, sőt annak használatát a kultúra mértékének jelezte és tényleg a szappan használata az egészséget illető oly nagy jelentőséggel bír, hogy azt az emberiség figyelmébe nem lehet eléggé ajánlani. Sajnos, a mindennapi használathoz szükséges szappanok kiválasztásánál nem eléggé óvatosak az emberek és gyakran kellemes illat és olcsóság által engedik magukat félrevezetni. Nem a legnagyobb darab a legolcsóbb, hanem a darab tartóssága és minősége a fontos, mert ártalmas anyagokból készült, gyantát tartalmazó szappanok érdesre és durvára változtatják a bőrt. A Sarg-féle Glycerin-szeppanok a kozmetikában 50 év óta kitűnőknek bizonyultak és kiválóan alkalmasak arra, hogy a bőr puhaságát, fehérségét és finomságát fenntartsák, valamint hogy a kellemetlen mirigyképződésekből eredő bőrbetegségeket gyógyítsák és azok keletkezését lehetetlenné tegyék.

x. **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti-festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejárataánál levő ki-rakatban.

x. **Fogfájást és szájbüzt azonnal megszüntet** a Plombus amerikai öplombázó szer. Bővebbet a lapunk mai számában közzétett hirdetésben.

Sarg-féle Szappan
Glycerin
a bőrre fehérré
és gyöngéddé teszi
Mindenütt kapható.

Glycerin szappan
ugy felnőtteknél, mint gyermekeknek a leggyöngébb korban a legkifűnőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár Schandlbauer, Frühwald, Breu; Király Gusztáv, Schandlbauer stb... által legjobb eredménnyel használt.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene

Tarkaságok.

A mészáros esküdt.

Kis vidéki városban történt, jóllehet a hosszú nyelvek azt beszélik, hogy Debrecenben. Az esküdtek elnöke véletlenül a mészáros lett, mint legintelligensebb a sorban.

A verdiktet így hirdette ki:

— Lelkiismeretemre és becsületszavamra mondom, hogy a főkérdésre az esküdtek így szavaztak: hét darab igen és öt darab nem.

Hogy pedig mi ezen a nevetni való? azt már semmiképen nem tudta megérteni.

A baba születése.

Apró kis angyalkák fejtegetik a lét és nem lét kérdését abból az alkalomból, hogy az egyik kis testvérkét kapott.

— Te mikor születél? — kérdezik Annácskát.

— Nagyon korán, hajnali két órakor.

Az öt éves Pali bizonyos fensőbbiséggel vág közbe:

— Csacsi, az nem is igaz. Hiszen két órakor a mamu még alszik.

Babavásár.

Három kis lány nézi a játékos-kereskedés kirakatát.

— Nézzétek, — mondja az egyik — épp olyan baba voltam én; mikor a mamám vásárolt.

— Én meg olyan voltam, mint az a szökehajó a sarokban, — toldja a másik.

Aztán odaszól a harmadikhoz, egyszerű toldott-foldott ruhája társához:

— H t meg milyen voltál?

Az pedig lehorgasztotta a fejét:

— Az én mamám szegény asszony volt mindig, ő nem tudott venni, csak úgy kapott ajándékba a szomszéd bácsitól.

Mit gondol?

Ez a történet nagyobb babákról szól, akik összetévesztik a zsur fogalmát a batyubálokéval és hajnalig vannak együtt bajuszos babákkal (itt-ott fakadó bajuszu nénikékkal) és nagyszakállu bácsikkal.

Az egyik kiasszony elábrándozik és merengve tanulmányozza, hogy vajjon milyen színe is van a levegőnek?

Lovagja óvatosan melléje telepszik.

— Fogadjunk, eltalálom, hogy most mire gondol!

— lány vörös lesz a homlokáig és méltatlankodva felel:

— Szemtelen!

Kaas Ivor szivarjai.

Báró Kaas Ivor megvendégelte egyszer kerületének valamelyik deputációját.

Volt ott enni-inni való mindenből elég, a nemes báró mindössze a füstölni valókról feledkezett meg.

— Figyelmeztetni kellene! — vélte az egyik.

— Igen ám, de hátha megharagszik!

— Tapintatosan kell figyelmeztetni!

— Majd én — szolt közbe a másik.

Nyomban fölemelkedett, poharat ragadott és belekezdett a szónoklatba:

— Szeretett képviselőnk, nemes báró,

Kaas Ivor, Kaas Ivor, Kaas Ivor, aber gar' ká szivor!?

Talán mondani se kell, hogy a szivarok nyomban előkerültek.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Vasárnap d. u. Boccació. Operett.

Este Heidelbergi diákélet. Komrajz.

Hétfőn d. u. Cigánybáró. Operett.

Este Tékozló, nagy látványosság.

Kedden, Áldozati bárány. Bohózat.

Szerdán, Kis pajtás. Vigjáték.

Csütörtökön Göröggrabszolga. Daljáték.

Pénteken, Tékozló. Látványosság.

Szombaton, Tavasz. Daljáték. Kezdeté 6

órákor.

Vasárnap, Himfy dalai vigjáték.

* **Makó Lajos szegedi színigazgató.** A mindezideig szerződés nélkül levő debreceni színészek számára kedves karácsonyi hír, hogy Makó Lajos hosszas bizonytalanság után végre mégis megkapta a szegedi színházat, melynek már két ízben volt igazgatója. Mind a kétszer nagy haraggal vált meg a várostól. Most aztán az a békés szándék vezet, hogy hat év múlva a szegedi igazgatásból — végleg visszavonul s nyugdíjba megy.

TAVIRÁTOK.

A miniszterelnök Deésen.

Deés, dec. 24. Tisza István gróf miniszterelnök dec. 23-án a délelőtti személyvonattal külön szalonkocsiban családjával együtt sógora, gró Bethlen Pál főispán és családja látogatására Deésre érkezett, a hol a karácsonyi ünnepeket tölti.

Német kereskedelmi szerződés.

Berlin, dec. 24. A magyar-osztrák-német kereskedelmi szerződés megkötése biztosítva van.

Syveton rejtélyes halála.

Páris, dec. 24. Syvetonné, a kit férje megmérgezésével gyanúsítanak, ma lényegesen megváltoztatta a vizsgáló bírő előtt tett vallomását. A vizsgáló bírő özvegy Syvetonné letartóztatását javasolta a vádtanácsnak.

A német kereskedelmi szerződés

Bécs, dec. 24. B Németországgal folytatott kereskedelmi szerződési tárgyalások osztrák magyar kiküldöttei gróf Auersperg és Rössler, valamint báró Beck osztályfőnökök és Mihalovits miniszteri tanácsos ma reggel Berlinből ide visszatértek.

A japán-orosz háború.

London, december 24. A Daily Telegraphnak jelentik Szöulból tegnaptól: Korea északi részében heves küzdelem folyik oroszok és japánok közt. A japánok győznek. Az északi Koreában vezénylő orosz ezredest kinek főhadiszállása a falu felső részén van, bátorságáért tábornokká léptették elő. A japán tábornok főhadiszállását telefonnal köztették össze a koreai eszászár palotájával.

London, dec. 24. A Standard jelenté Tokióból tegnaptól: Az orosz csapatokat állandóan ujakkal erősítik. A japán tisztek azt hiszik, hogy az európai oroszországbeli katonák kevésbé használhatók, mint a szi-bériak.

Tokió, dec. 24. A port-arturi ostromló hadsereg megtámadta Kajaug-su futók költre levő dombokat és azokat megszállva tartja. A foglyok jelentik, hogy Nontra, Denko és Hilmunn tábornokot megölték. Toek tábornokot megsebesítették.

Oroszországból.

Pétervár, dec. 24. A hivatalos lap hire szerint a Tveri és Novitorszki kormányzó-sági gyűlésnek ismét megadták a folyó évi január havában elvett ama jogát; hogy elnökét maga válassza.

Lujza hercegnő.

Drezda, dec. 24. Montignoso grófnő a volt a szász trónörökösnek kijelentette, hogy nemcsak gyermekeit akarta látni, hanem a szász királylyal is akart beszélni.

Az orosz alkotmány.

Pétervár, dec. 24. A cár a Zeursztvo kompresszusnak az orosz alkotmány dolgában tett előterjesztésére kijelentette, hogy azoknak a vakmerő követeléseknek nem tesz eleget. Neki — ugymond — kötelessége az autokráciát egy a fiára hagyni, amint azt ő elődjétől átvette.

A bosnyák egyház ügye.

Bécs, dec. 26. Tallóczy közös pénzügy-miniszteri osztályfőnök jelenleg Konstantinápolyban jár, hogy az okumeni zsinaton a patriárkával rendezte a bosnyák egyházi ügyeket. A bosnyákok ugyanis a pár év előtt a patriárka és az országos kormány között kötött konkordatumért, a patriárkával meg hasonlításban élnek.

A spanyol-amerikai választott bíróság.

Madrid, dec. 24. Tegnap irták alá a Spanyolország és az amerikai Egyesült Államok közt létrejött választott bírósági szerződést. A többi állammal folytatják a tárgyalásokat.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, december 23.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngye. Kétféle irányzat mellett 12,000 métermázsas gabonaforgalomba változatlanul tartott árat. Egyébb gabonaneműek változatlanok. 110 szeles.

Regényesarnok.**Anna jácintjai.**Irta: **Blütnner Julia.**

— Nem azt értem. Hisz az még dicsőség is lehet, mint a kik csatában szenvednek ilyen ves. teséget. De én azért sajnálom magam, hogy így szenved és még mennyit fog szenvedni!

Zsarnóthy nyugtalanul tekintett rá.

— Nem azért kérttem ide, hogy panaszkodjam — mondta sóhajtva. — Hanem az a tegnapi hordár beszélte ma nekem, hogy maga Annuska egyedül lakik, mert a szülei, szegény jó szülei elhaltak. Valami vasuti vállalkozót emlegetett, a ki szerencsétlenségbe vitte a családot. Nem akartam tőle többet kérdezni, azért kérttem ide magam, szegény Annuskám. Mondja meg kérem: mi történt? Hogy jött a borzasztó szerencsétlenség? Egészen tönkre jutottak?

— Nehéz csapások értek minket. Szegény szüleim sokat bántottak, annyit bántottak, hogy végre nem bírták elviselni. . . s én egyedül maradtam. De önnek most nem szabad a mások sorsával fölizgatni magát. Olyan nagy fájdalmat kell majd át-szenvednie . . .

— De így egyedül maradni! Ilyen nagy városban, barát, támasz nélkül. Tudja-e, hogy a magam baja mellett ez nagyon gyötör most?

— Ne bánja azt most kérem.

— Beszéljen valamit magáról gyorsan, míg az orvosok nem jönnek. Igaz, hogy most kénytelen másoknak dolgozni.

— Dsok magamért dolgozom — sóhajtott szellden a leány. — Pedig, oh, milyen szívesen dolgoznék szüleimért is.

— Hol volt tegnap akkor? — faggatta nyugtalanul Zsarnóthy.

— Tegnap? — s a leány képe elmosolyodott. — Karácsonyi ajándékot vettem.

— Kinek?

— Magamnak.

Mit? De mit? — sürgette Zsarnóthy.

Három jácintbagymát. De el is vesztettem,

— Ugy van. A hordár azt hitte, az enyim az a csomag. Itt van. Hála Istennek, hogy csak azt vette magának karácsonyi ajándékul! Es hála Istennek, hogy éppen akkor ment arra! — aztán órájára nézett. Most már menjen haza. Nagyon köszönöm hogy eljött, mert féltem, hogy nem lesz bátorsága hozzá. De most menjen haza, Anna áldja meg az Isten!

— Isten áldja meg és őrizze meg magát — szólt szeliden — De en nem megyek most haza, hanem a templomba megyek és imádkozni fogok magáért . . . azalatt míg . . .

S Anna gyorsan kiment az ajtón.

— De aztán jöjjön vissza. — Jöjjön vissza! — hallotta még Zsarnóthyt.

Anna gyorsan távozott a kórházból, az öreg házmesterné alig birt utána tipegni. De lakásuk közelében elbucsuzott kíséreltetől s az Angolkisasszonyok templomába sietett. Ott térdre borult a Szűzanya képe előtt a fehér lilomokkal ékesített oltár lépcsőjén s imádkozott Zsarnóthyért.

Egyetlen pillanatig sem jutott eszébe, hogy az semmit sem tett, amivel azt tőle megérdemelné s a mi által hozzá közelebb jött volna, mint eddig volt.

Csak sirt és imádkozott buzgón, áhítattal, hogy az a szegény fiatal ember ne szenvedjen sokat. Talán még azt is kérte az égtől, hogy inkább ő is osztozzék annak a fájdalomából. Nemes leányszíve erre is képes volt.

Sokáig térdelt ott a fehér lilomokkal ékesített szent Szűz képe előtt, mintha fgltna volna, nehogy előbb hagyja abba az imádságot, mint a műtét véget ér.

Végre mégis fölállt s a közeli lakásába tért.

A hordár mar ott várta s nagy örvevdenve jelentette, hogy a műtét szerencsét sikerült. Az orvosok meg vannak elégedve, semmi baj nem lesz.

Elmondta aztán, hogy a nagyságos ur igen derekasán viselte magát. Neki az ápoló beszélte, a ki komája. De most már kéreti Zsarnóthy Oltvay Anna kisasszonyt: jöjjen ol okvetlenül még ma hozzá.

Még egy megbízást adott neki a nagyságos ur, de azt el nem uondhatja.

(Folyt. köv.)

Polgári Takarékos és Segélyszövetkezet
Debrecen.**olcsó kölcsönöket nyújt,**

kényelmes visszafizetési feltételek mellett. A kölcsönök kamatai hetenként a heti befizetésekkel együtt is fizethetők.

Magy. kir. államvasutak,
32682 1904 szám,**Hirdetmény.**

A karácsonyi ünnepnapok előtti nagyobb személyforgalom lebonyolítása céljából f. évi december hó 23-áról 24-ikére haljő éjjelen a rendes személyszállító vonatokon kívül Püspökladánytól—Szolnokig egy külön személyvonat fog I. Héslii. osztályu kocsikkal az alábbi nemetrendszerint közlekedni:

Püspökladányból indul este

	9. óra	55 P.
"Karcagról" éjjel	10.	" 22 P.
Kisuj-zállásról . . .	11.	" 05 P.
Fegyvernekről . . .	11.	" 55 P.
Török Szt. Miklósról	12.	" 15 P.
Szajolról . . .	12.	" 39 P.
Szolnokra érkezik	12.	" 55 P.

) Ezen különvonat csatlakozik Püspökladányban a Debrecenből este 8 óra 10 perckor induló és Püspökladányba este óra 35 perckor érkező 1709 számú vonathoz és Szajolban a Bpest, keleti p. udvarról december 23-án este 9 óra 30 perckor induló és Aradra december 24-én reggel 5 óra 41 pkor érkező külön személyvonathoz

2) A különvonat rendes személyvonatu menetjegyekkel valamint mindazon menetigazolványokkal, melynek a rendes személyvonaton érvényesek, igénybe vehető,

3, Az éjjeli idő esti 6 órától reggeli 5 óra 59 p. ig a perceket jelző számjegyek aláhuzásával van megjelölve Debrecen, 1904, december hó,

A üzletvezetőség.**Blattner József**

üveg-, porcellán és képkéret üzlete
Debrecen, Csapó u. 1. szám alatt

A legdusabban felszerelt üzlete

karácsonyi és ujévi**ajándék tárgyakban**

u. m. sör- és bor készletek, viz- és likőr szervizek, kávé- és tea készletek, evőeszközök, dísz tárgyak valamint asztali és függőlámpák minden a legjutányosabb árban.

Tisztelettel

Blattner József

Csapó-utca 1. szám.

köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs legjobb

RETHY-féle**pemetefü czukorkánál!**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RETHY-félet fogadjunk

Melviz

A nő legnagyobb ékesége a szép mell. Törvényesen védve van —

a **Käthe** — féle mellviz, teljesen ártatlan szer. Ára üvegenként 4 frt. használati utasítással.

Mdm. **Käthe Menzel**,
Wien, **XVIII.** Schulgasse

Dörre Ferecz

CZULPASZ
DEBRECEN.

Ajánlja 1903-ban nagy aranyéremmel és arany diszoklevéllel kitüntetett árukat u. m. **tea dessert, tábla, mandula és habsüteményeit, tortáit, diós- és mákos kalácsait, bonbonokat bonboniereket, (eukortartók) befőtteket, továbbá nagy választékban**

karácsonyfa diszeit.

Torma fagyalt, parfált torták megrendelés szerint izlésesen és díszesen kiállítva pontosan elkészítettek.

Az ondódon 10 és fél hold föld és a Széchényi kertben egy lakással ellátott kert **eladó.**

Ertekezhetni Dr. **Mcgyery Pál** ügyvéddel
Széchényi u. 35 sz.

Legnagyobb, legválogatottabb áruraktár.

Karácsonyi és ujévi ajándékokul

alkalmas szebbnél szebb ajándék tárgyak,

arany-, ezüst ékszerek és a legjobb gyártmányú zsebórák

feltűnő olcsó árban, esikis a

Blaú Lipót és Fia utóda

Debrecen, Piac-utca 41 szám alatti

elsőrendű ékszer kereskedésében **kaphatók.**

Szolid élvék, tuiffizetés kizárva.

Szolid élvék, tuiffizetés kizárva.

Elismert előzékeny kiszolgálás.

Hirdetések jutányos

árban felvételnek

a Szabadság kiadóhivatalába.

A leghasznosabb karácsonyi ajándék egy **SINGER VARRÓGÉP** amilyen kizárólag a **SINGER CO. VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.** üzletében kapható.

Debrecen: Piac utca 79. sz.

Bächer Rudolf & Melichár Ferenc

kizárólagos szabad. ekegyár

kizárólagos szabad. vetőgépgyár

ajánlja kitűnő ekéit elpusztíthatatlan acélfejekkel, világhírű Melichár- féle Unicum-Drill sorvetőgépeit, szecs kavágóit, répayágóit, tergerimojszóit stb.

Debreceni képviselet és gyári raktár.

Ráhmer Sándornál Piac-utca 26. főtrafik udvar.

Ugyanott teljesen kijavított **használt vetőgépek**, — melyek az év folyamán Unicum-Drill gépeink eladásánál több helyről cserébe vétettek, — a legolcsóbb árban és a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett kaphatók.

MAGYAR REGÉNYIRÓK.

Megjelent az első sorozat Tartalma:
Csiky Gergely: Az Atlasz család. Illusztrálta Neogrády Antal.
B. Kemény Zsigmond: A rajongók. Két köt. Illusztr. R. Hirsch Nelli.
Pálffy Albert: Esztike kisasszony professzora. Illusztr. Márk Lajos.
Vadnai Károly: A kistündér. Illusztrálta Nagy Sándor.

A legértékesebb magyar regények

egyöntetű képes kiadása hatvan kötetben.

Szerkeszti:

MIKSZÁTH KÁLMÁN

ki a nagy vállalat eszméjét kidolgozta és a kötetek elé megírja az írók jellemrajzát.

A nagy magyar elbeszélő méltatja a magyar elbeszélő irodalom jeleseit.

A bevezetések sorozata együtt a magyar regényirodalom kész története

A gyűjtemény 34 író 54 munkáját — a magyar irodalom ötvennégy kiváló alkotását — öleli fel.

AZ ÍRÓK NEVSORA.

Baksy Sándor
Benickyné Bajza Lenke
Beöthy László
Beöthy Zsolt
Bródy Sándor
Csiky Gergely
Degré Alajos

Déci Lajos
B. Eötvös József
Fáy András
Gaál József
Gárdonyi Géza
Gyulai Pál
Hercegh Ferenc

Iványi Ödön
Jókai Mór
B. Józsika Miklós
Justh Zsigmond
B. Kemény Zsigmond
Kuthy Lajos
Mikszáth Kálmán

Nagy Ignác
Pálffy Albert
B. Podmanický Frigyes
Pulszky Ferenc
Rákosi Jenő
Rákosi Viktor
Toldy István

Tolnai Lajos
Vadnai Károly
Vas Gereben
Vasváry Ferenc
Werner Gyula
Wohl Stefanie

AZ ÍRÓK NEVSORA.

Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrációival.

Mindössze ezer illusztráció külön diszes műmellékletek formájában.

Tiszta, szép metszésű, könnyen olvasható betűk. Finom, famentes papíros.

Diszkrét izlésű, diszes bekötési tábla.

MEGRENDELŐ-JEGY.

A ..... cégől
ezennel megrendelem a
„**MAGYAR REGÉNYIRÓK**”
című gyűjteményes vállalat hatvan kötetét, vászonkötésben 300 kor.-ért:
a) négy koronás havi részletfizetés mellett,
b) félévenként fizetendő 25 kor. utánvét mellett.

A nem kívánt módozat törlendő.

Tudomásul veszem, hogy a fenti műből 1904. szeptember hótól kezdve félévenként egy-egy 5 kötetből álló sorozat jelenik meg. A részletek az első szállítástól kezdve minden hó 1-én a fenti cégnél .....
fizetendők be mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincs.
A részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes vételár esedékessé válik. Az első részlet utánveendő.

Szöbeli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet: .....

Név és állás: .....

A „Magyar Regényírók”

minden művelt magyar uri család örökbecsű könyvtára. A hatvan kötet félévenként öt kötetes sorozatokban jelenik meg. Az első öt kötet most hagyta el a sajtót.

A 60 kötet ára előkelő kötésben **300 kor.** Törleszthető havi **4 koronás** részletekben is. Megrendelhető a mellékelt rendelő-jegy felhasználásával bármely könyvkereskedés útján — Részletes prospektust kívánatra készséggel küld a kiadó intézet.

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

DONOGÁN és SOMOSSY Kunz József és Tsa utóda cégnél
Debrecen, Kistemplombazár**megkezdődött a
Karácsonyi Vásár**

Minőségben kifogástalan jó áruk kerülnek eladásra leszállított árak mellett.

Zádor Lajosdivattermében december 31-ig ritka alkalmi bevásárlás női divateikkekben
finom gyapju szövetek, selymek, diszek, **női felöltők**, blousok, szörme boák és karmantyuk rendkívüli leszállított árakon. mult évi cikkek minden áron kiárusítatnak.**Karácsonyi és Újévi Ajándékok**

legnagyobb választékban kaphatók.

HEGEDŰS és SANDORelőbb László Albert és Társa könyv és papirkereskedésében.
Kossuth-u. 11. sz.

Régi piac utcai helyiségünkben feltűnő olcsó árban árusítunk el felmaradt könyveket képeket és zeneműveket

A legjobb arczséplő szer a SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!**Serail-szappan.** Kiváló toillet szappanok a kezes használatához
Epe-szappan.
Serail-crème. nappali használatra.**Serail-puder.** Kiváló finom arcpor három színben, fehér, rózsaszín és erém
1 doboz ára 1 korona.
Serail-szájviz. A legjobb szájviz.Kapható: **dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguerájában.Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerárba Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerárban.Egy tégely ára
1 kor. 40 fillérEgy kis tégely
ára 70 fillér**A virágkedvelő közönség figyelmébe.**

Van szerencsén a. n. é. virágkedvelő közönség becses tudomására hozni hogy virág üzletemben egy új virágkötőt szerződtettem, ki bel és külföldi nagyvárosok elsőrangú virág termében volt alkalmazva. Legmodernebb koszorukat, virágcsokrokat oly művészettel és gyorsan állít elő, hogy virág termében bármilyen nagy és finom megrendelést felvállalhatok. Főtörekvésen odairányul, hogy nem kimélve semmi áldozatot, üzletemet a legelső fővárosi virágüzletek színvonalára emeljen és nagyrabecsült vevőimnek alkalmat nyujtsak arra, hogy finoman készült csokrokat kaphasson.

Paczelt János.
műkertész.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és a csomagolására kiváló gond fordítatik, legszolidabb és legolcsóbb árak mellett.

Karácsonyi alkalmi vásár!Alapítva:
1875-ben.**KATZ HERMAN**Alapítva:
1875-ben.

férfi és fiu ruha cégnél.

Kezdődik November hó 23-án, December hó 24-ig bezárólag.

A nagy drágaságra való tekintettel és hogy a bevásárlást megkönnyítsem az árakat mélyen leszállítottam. — Az eladásra kerülő áruk **rendkívül olcsók, de semmiesetre a minőség rovására,** csak kifogástalan minőségek, a melyekért a cég kezeskedik. —Szegény gyermekek felruházására, iskoláknak s egyleteknek különös kedvezményt nyujtok. **DEBRECEN, Piac-u. 43. szám.**

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudani, hogy 20 év óta a debreceni piacon fennálló

butor-üzletemet

a mai kor igényeinek megfelelően megna gyobbítottam, valamint egész modern gézerőre beendeztettem

butor-gyárat

létesítettem és ezáltal abban a kellemes helyzetbe jutottam, hogy igen tisztelt vevőimnek minőség, íz és ár tekintetében, előnyösebben mint bárhol, kiszolgálhatom és a versenyt bárkivel könnyen felvetem.

Egyszerűsöd felhívom a n. é. közönséget saját érdekében kitűnő gyártmányu butoraim megtekintésére, valamint szabadalmazott ebédlő és más asztalaimra, melynek minden lapja egészen kemény tölör fából, 244 darabból van összeállítva és ezáltal minden vetemedés hasadás vagy furnir-lepattogzás teljesen ki van zárva.

Tisztelettel

KILLER EDE

butorgyáros, csász. és kir. udvari szállító
Debrecen.
Asztalos segédek kerestetnek.

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki a nyavalyatörés, görcs, és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen bérmentve kapható a hatlyu szabad gyógyszerárban.

PLOMBUS New-York. 104. E. 106. Str.

PLOMBUS!

250.000 haláirat 1 év alatt!

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
büzösszáj

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kinos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus“-szal mindenki maga plombirozhatja fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombusne hiányozzék egy háznál se az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja; a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség neto vábbja!

Ára egy adagnak, mely 5-6 odvas fogra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bérhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képvisellettől, melynek címe:

„Plombus“ szétküldés, Pásztó Heves-me.

Debreceni Szőlő- és Bortermelő Szövetkezet.

Érvényes
1904. december 15-től.

BOR-ÁRJEGYZÉK

Érvényes
1904. december 15-től.

Palackozott borok:

	Korona érték.
1 liter fehér asztali	—,52
1 „ I. rendű fehér asztali	—,64
1 „ I. rendű vörös bor	—,64
1 „ Rizling	—,72
1 „ Pecsénye-bor	—,80
1 „ Tramini	1,20
7/10 „ Rajnai Rizling	1,20
5/10 „ Chateau Debrecen	1,—
5/10 „ Aszu	2,—

Palackokért darabonként külön 16 fillért számítnak és azokat ugyanazon árban vissza is vesszük.

Debrecen, 1904 december hó.

Korsós borok

10—12 literes kosár-üvegekben:

	Korona érték.
1 liter fehér asztali	—,46
1 „ I. rendű fehér asztali	—,52
1 „ I. rendű vörös bor	—,52

Kosár-üvegek darabja 1 korona 80 fillér és ugyanazon árban visszavesszük.

Ezen bor-árainkon kívül kizárólag részére töltve és csakis

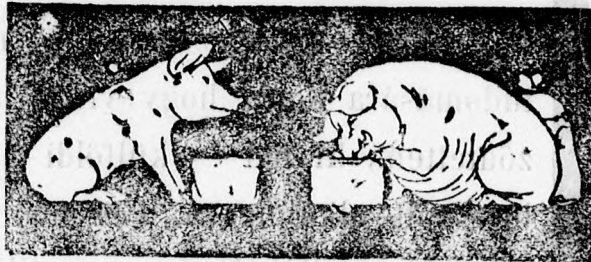
	Korona érték.
1 liter szövetkezeti	—,72
7/10 „ Rapiai Rizling	—,70
5/10 „ Chateau Debrecen	1,—
5/10 „ Aszu	2,—

Palackok darabja külön 16 fillér.

Tisztelettel:

Debreceni Szőlő- és Bortermelő Szövetkezet
Simonffy-utca, városi bérház.

Gazdák figyemébe.

Manhattan nélkül Manhattan perral

Aki sertéseit gyorsabban akarja felhizlaltani aki teheneitől és kecskéitől több és jobbminőségű tejet akar aki erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszerűen aki jövedelmezőbb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

tápport. Használatának költsége igen csekély és dusan megtérül 100 kgl. 50. kor., klg. 26 kor. Egy 5 kltós próbaküldeményt 5 kor.-ert küldünk postán és bérmentve utánvetté hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por bámulatos hatásáról.

Központi főraktár: Manhattan Electrophor
Vállalat Budapest. VIII., Aggteleki-utca 15.

Légszesz-égőfény.

Acet ylen—égő fény.
Gasolin—égő fény.
Petroleum—égő fény
Spiritus—égő fény.

Mindenféle égők.
mindenféle világítetek
mindenféle légszeszek,
mindenféle felvilágosítás
égőszerokről

Wagner Viktor.

Glühstrumpf fabrik.

Wien IV. Favoriten strasse, 33—28.

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenütt kapható.

Wiedemann & Blochmann Budapest

Csász. és kir.

udvari szállító.

Fernolendit

A világlegjobb lábbeli fényesítő és fénycrém mindenféle világos és feke bőrmek részére, mely kiváló szép fényt és tartósságot ad a bőrnek. Elhasznált peccétes, sárga vagy barna bőrnek a Lysia egészen új fényt ad.

Alapított 1882. Gyári raktár Budapest V. Lipót köz. ut 24. (Briefadrosse Wien III)
Wasche kaufen Sie nur Brunnenseife Mindenütt kapható

Karácsonyi és ujvi
ajándékul
a legszebb

arany- ezüst ékszerek és
alegjobb gyártmányu zseb-
órák

meglepő olcsó árban
Pintér Gusztáv

óra és ékszer üzletében Debrecen,
Piac-utca 28. a (A főtőzsde mellett.)

Ugyanott elvállaltaknak mindennemű ék-
szerek javítása és tisztítása, monogram
készítés, vésnői munkák stb. — Megrende-
lések és vidéki megbízások gyorsan és
pontosan eszközöztetnek.

Védjegy: „Horgony“.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótlék
egy régióknak bizonyult háziszor, mely
már több mint 35 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szerek bizonyult közvényűnél,
csúznál és meghűléseknel bedörzsölés-
képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és
csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a
„Horgony“ védjeggyel és a Richter cég-
jegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva.
Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és
2 korona és ügyessé válik minden gyógy-
szertárban kapható. — **Főraktár:** Török
József gyógyszerésznél, Budapeston.

Richter gyógyszer-tára
az „Arany orosz árkában“, Prágában,
Elisabethstrasse 8 neu.

A fáradságot senki ne sajnálja.

NÁNÁSSY LAJOS

1882-ik év óta fennálló

vasüzletét

felkeresni (Kereskedelmi és Iparkamara
épület 69 sz. a megyeházzal szemben)
a hol minden vasáru cikkek, elős-
mert legjobb minőségben s legju-
tányosabb árban kaphatók.

Teljes konyha felszerelések, kiváló minőségű
tűzhelyek (sparherd) vaskályhák rudvasak, vasleme-
zek, vastengelyek legolcsóbb beszerzési for-
rása.

A takaréki tűzhelyeket (sparherd)
Budapestről jött lakatosommal itt még nem lá-
tott szép s jó kivitelben, rajz után is
csináltatok. Sollingeni zsebkések kony-
hakések, asztali kések, ollók, beretvák
főraktára.

Egy darab gáz izzóttest (harisnya)
60 fill. Egy drb. üveg henger 20 fill.

Főző edények magyar gyártmány
egész finom Brünni és Pilseni gyárt-
mány nálam kaphatók.

Kiváló tisztelettel

Nánássy Lajos.

Schicht-Szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“

Jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva
legolcsóbb szappan. — Minden
káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!!! **Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy**
minden darab szappan a „Schicht“ névvel és
!!! a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!!

Aláírási felhívás

a „Polgári Takaréki és Segélyszövetkezet“

IX. évtársulatba való belépésre.

A „Polgári Takaréki és Segélyszövetkezet Debrecenben“

1905. évi január hó 1-én, működésének és fennállásának VIII-ik évét tölti be s a már
1904. évi október hó 10-én megalakult IX-ik évtársulat működését megkezdte.

Az elmúlt év eredményei közül kiemeljük, hogy eddig **2000 tag 60 000 tőrszabattal**
900.000 korona betét tőkét gyűjtött össze. Szövetkezetünk tagjai eddig

6%-os kamatot

kaptak haszonrészül betétjük után és e haszonrész állandósítása kétségtelenül vár-
nak a jövőben is.

Szövetkezetünk működésének eredményét legvilágosabban az 1903-ik év mérlege
igazolja **46 864 korona tiszta jövedelmével**, valamint élénk bizonyítéka a fejlődésnek, hogy
tagjainak hiteligényét eddig **4 millió korona körüli összegű kölcsönrel** elégítette ki.

Felhívjuk Debrecen város és vidéki közönséget a

IX-ik évtársulatba való minél tömegesebb belépésre.

A „Polgári Takaréki és Segélyszövetkezet Debrecenben“

a tagok korlátolt felelőssége mellett alakult, évtársulatának vagyonát a tagok hetenként
fizetendő tőrszabattal képezik.

Egy tőrszabatt (10 kr. 20 fillér, mely hetenként az igazgatóság által megszabott
napokon fizetendő be a szövetkezet pénztárába. A 4 év elteltével az évtársulat
vagyon a tiszta jövedelemmel együtt a tagok között tőrszabattaik arányában fel-
osztatik.

A szövetkezett tagjainak 6% os kamatláb mellett hitelt nyújt s a kihitelezett
összegek 4 év tartama a heti befizetések által törleszthetők, sőt megakarván
könnyíteni az olcsó jelzálogos kölcsönök igénybevételeit és visszafizetését, tagjainak
8 év alatt törleszthető jelzálogos kölcsönököt is engedélyez

Kölcsönök nyújtanak a befizetett összegek 1/5-öd részéig bárkinek, továbbá
jelzálogi biztosíték, személyi kezesség, értékpapírok, vagy ezüst- és aranyemű kézi-
zálogok ellenében,

Az igazgatóság határozata értelmében a már megalakult IX-ik évtársulat
ujjonnan belépő tagjai már most: 1905. január 1-seje előtt is igényt tarthatnak
betétjeik nagyságához képest megszavazható kölcsönökre a nélkül, hogy a f. év
elmúlt heteinek betétei ebből levonásba hozatnának, vagy a felek mulasztási illetékekkel
terhelteknének.

A „Polgári Takaréki és Segélyszövetkezet Debrecenben“ a vidéki tagok heti
befizetéseit megkönnyíti az által, hogy a pénz bérmentes beküldését postatakarékpénztár
chequek útján teszi lehetővé.

A IX-ik évtársulatra való felvétel iránt jelentkezések és aláírások a szövetkezett
hivatalos helyiségében (Piac-utca 83. szám, Geréby ház) teljesíthetők.
Kelt Debrecenben, 1904. évi október hó.

„Polgári Takaréki és Segélyszövetkezet Debrecenben:“

RÁSÓ GYULA,

kir. tanácsos alispán, a szövetkezet elnöke.

WESZPRÉMY ZOLTÁN,

alelnök.

KATZ JAKAB,

alelnök.

Dr. FREUND JENŐ,

igazg. jegyző, jogtanácsos.

Minden háziasszony büszkesége a jó kávé.

Kathreiner-féle Kneipp-malata kávénak

egyetlen háziasszony sem volna szabad többé hiányoznia a kávéital készítésénél.

Csak az eredeti csomagokat kérjük a KATHREINER-névvel.

Új. 1b. 1905

Szakkerü munka mégis a legolcsóbb. Villammű berendezések kizárólag

FÖLDVÁRI L.

debreceni első electro-mechanikus készít a legtartósabban.

Kossuth-utca 1. sz.

az udvarban. Új berendezéseknél másfél évi, javításoknál fél évi díjtalan

Telefon rendbeartás, villamos műszerek, telefonok, villamos

háziengők felszerelése és

villamos zseblámpák raktára. villamos háziengők és telefonok jókarbantartását évi három koronától feljebb vállalom.

A NAP

POLITIKAI NAPILAP

kora reggel, valamennyi napilap megelőzésével, érkezik az összes vidéki városokba.

Hazafiság!

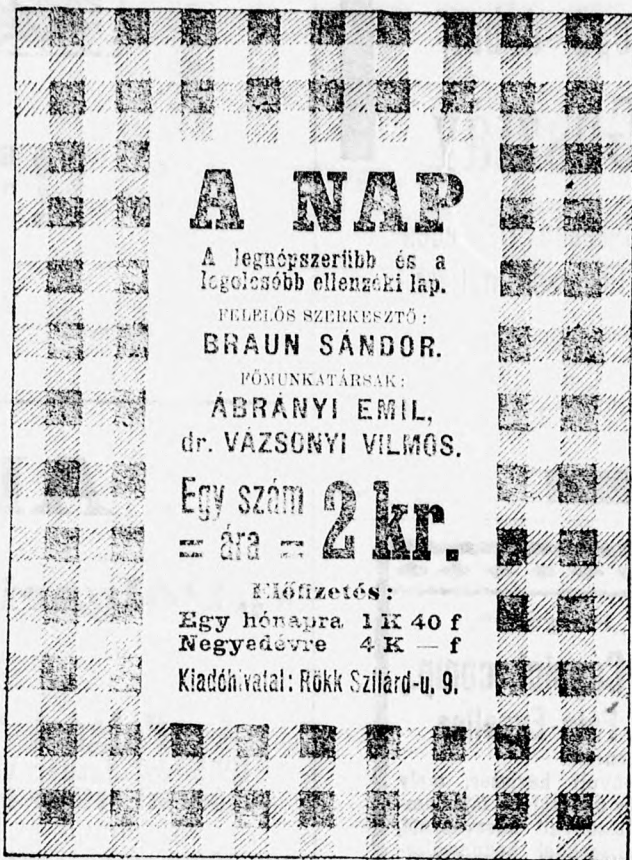
Emberszeretet

Műveltség!!

Teljes politikai függetlenség!!

Önálló vámterület!

Magyar ipar!

A NAP

A legnépszerűbb és a legolcsóbb ellenzéki lap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BRAUN SÁNDOR.

POMUNKATÁRSÁK:
ÁBRÁNYI EMIL,
dr. **VÁZSONYI VILMOS.**

Egy szám **2kr.**

Előfizetés:
Egy hónapra 1 K 40 f
Negyedévre 4 K — f
Kiadóhivatal: Rökk Szilárd-u. 9.

Magyarság!

Demokrácia!!

Szabadelvűség

Harc a párturalom ellen.

Harc az erőszak ellen.

Kitünő értesülések.
Modern, friss,
elmés ujság!!

Bizunk a közönségben. • A közönség bizzék bennünk.

Tessék mutatványszámot kérni!

Tessék előfizetni! • Tessék előfizetni!

Felhívás.

A Debreceni Kölcsönös-Segélyező-Egylet

mint korlátolt felelősséggel alakult szövetség alapszabályai értelmében.

1905 január hó 1-én nyitja meg a XXII-ik évtársulatot

A szövetség célja, hogy tagjainak olcsó és a heti befizetésekkel könnyen törleszhető kölcsönöket nyújtson, továbbá hogy apró kötelező betétekkel a takarékosra meg a szegényebbeknek is alkalmat szolgáltatson.

Törzsbetét töként közel 5 millió koronát teszmelyet tagjainknál kölcsönökben helyeztünk el.

Egyletünknek jelenleg 8200 tagja van, akik 12,000 betéti könyvecskével 75,000 törzsbetétet fizetnek.

Minden belépő aláírásával kötelezi magát, hogy a jegyzett törzsbetéteket hetenként, vagy előre több hétre pontosan befizet

Egy törzsbetét 40 fillér (20 krajcár) heti befizetésre kötelez.

Egy-egy évtársulat 6 évre alakul, melynek leteltével az évtársulat felszámol és minden tag befizett összegén kívül a havi évi haszoneredményből törzsbetéteinek arányban reá eső részét megkapja és így az élvezett kölcsön után fizetett kamatainak nagy része is visszatérül — A felszámolásánál mutatkozott haszoneredmény mindenkor a befizetettösszeg 6 % kamatos-kamatjánakfelel meg noha kölcsöneink után 6 százalékos kamatot számítunk.

A szövetség egyenlő joga tagja az is, ki egy vagy több üzletrész fizetésre kötelezi magát. **Egy üzletrész értéke 120 korona,** mely havonként 5 koronás, vagy tetszés szerinti nagyobb részletekben is befizethető.

Tagjainak kényelmére 1905 január hó 1-től kamatszámolási kölcsönöket folyósítunk, a tag külön kamatot nem fizet, kölcsöneit kamatlevonás nélkül kapja és az esedékes kamat a heti befizetésekkel számoltatik, 100 korona kölcsön 6 év alatt kamattal együtt heti 40 fillér fizetéssel törleszhető. — Elsőrendű bekebelezések mellett ugyanezen alapon 12 év alatti visszafizetésre is adnak kölcsönök, 1000 korona heti 2 korona 40 fillér fizetése mellett törleszhető, a végelszámolásnál a tag javára mutatkozó összeg, mely betéteken körülbelül 4—5 korona lehet, részére kifizetetik. — Minden tag a belépéskor mindenegyes törzsbetét vagy üzletrész után egyszerismindenkorra 40 fillér (20 krajcár) beiratási díjat fizet, mely a tartalékok gyarapítására ordittatik. A veszteségi tartalék- és nyugdíjalap összege már 135,000 koronát tesz, — A XVI-ik vagyis 1899 iki évtársulat végleges elszámolása és kifizetése 1905. évi február hó végén történik, — Vidéki tagoknak díjmentesen adunk postakaraképnztári befizetési lapokat, — Debrecen, 1904, november hóban,

Fenyéri Zádor Lajos, elnök.

Dr Szántó Sámuel, igazgató.

Uj tagok már most felvétetnek az egylet helyiségében

(Zádor Lajos ur házában Kossuth utca 11-ik szám udvari keresztépülete első emeletén)

Heti befizetésének a jövő évre már most elfogatadnak.

Magyar Fém- és lámpaárugyár.

Részvénytársaság

BUDAPEST-KÖBÁNYA.

Ezredéves
orsz. kiállítás

díszoklevél.

Légszesz- és
villamos
Csillárok

a legegyszerűbb
kiviteltől a
legpazarabbig.

Petroleum- lámpák!

stilszerű újdonságok!
Fém és díszműtárgyak:

Dátódi

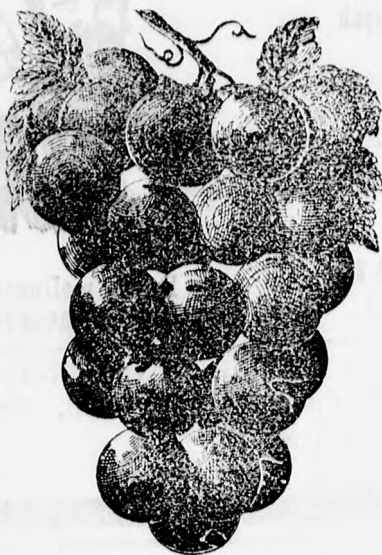
Király-olaj!

a legjobb biztonsági petroleum

Debrecen: Simonffy-utca.

Legolcsóbb és legjobb szőlőoltványok.

Kitűnő forradás! Kitűnő forradás!

Kitűnő forradás! Kitűnő forradás!

Riparia portalison Rizling, Furmint,
Rakszóló, Kövidinka, Szlankamenka
Burgundi, Kadarka, Muskotájok,
chasslák stb. stb. fajkból

RENARD JÁNOS-nál, Nagyösz
(Torontálmegye).

Árjegyzék ingyen

Ékszer különlegességek

KIZÁRÓLAG

HALÁSZ NÁNDOR ékszerésznél kaphatók,

DEBRECEN Piac-utca 24 szám.

Aláírási felhívás.

A Hajdumegyei Népbank mint szövetkezet 1905. január hó 1-én megnyitja a második évtársulatát.

Felhívjuk Debrecen város és vidéke közönségét ezen második évtársulatba való belépésre.

Az általános bizalmat, melyet úgy a tőkegyűjtő, mint a hitelt igénylő közönség intézetünkbe helyezett, leginkább bizonyítja azon körülmény, hogy dacára rövid egy esztendei fennállásának tagjai száma máris meghaladja a 800-at, kik 4500 törzsbetétre több mint 120000 koronát fizettek eddig be, mely összeg az évtársulatok tartamát véve alapul, 600.000 korona törzsbetét tőkének felel meg.

Egytörzsbetétre hetenként öt éven át 50 fillér (25 kr.) fizetendő. Az így összegyűlt törzstőke várható haszoneredménye, mely mint jár eddig megállapítható

6 százalékos kamatozásnak felel meg, a tagok között törzsbetétek arányában lesz felosztandó.

A szövetkezet tagjai olcsó és könnyen visszafizethető kölcsönöket élvezhetnek és pedig

előlegképen befizetésük, 10 része erejéig, megfelelő kezesek jóállása mellett, továbbá arany-ezüst nemű és értékpapír zálogra, végül zálogra.

A kölcsönök kamatai úgy mint eddig, a törzsbetétekkel együtt hetenként is fizethetők és emellett jövőre a közönség kényelmére újabb előnyös újításokat hozunk be.

A második évtársulatba belépő tag hitelt már most igényt tarthat, mely esetben a befizetések csak a jövő év január elsején kezdődnek mely körülmény megkíméli az új tagokat a folyó év elmúlt hetének és késedelmi illetékeseinek levonásától.

Jelentkezések a második évtársulatba való belépés iránt az intézet helyiségében (Piac-u. 26, sz. főközségi épületében) bármely nap délelőtt úgy mint délután eszközölhetők.

Debrecen, 1904, november hó.

Dr. Révy Nándor, jogtanácsos

Dr. Brukner Ernő, elnök.

Mittelbach-féle likör-kompozíció

finom likörök házilagi készítéséhez Altwater Anisette, Benediktiner, Cacao Chartreuse, Curacao, Kömény, Császárkörte, Marasquin Rittmeister, Vanília, Allach, Rostopsin ugyanint rum, cognac szilvium — minden üveghez egy pontos recept van. Egy kompozíció 1 liter elkészítéséhez 80 fillérbe kerül, a szétküldés 90 fillér beküldése után bérmentve történik. Egyedül beszerzési forrása a valódi kompozícióknak.

Melittach S. gyógyszerész, Zágráb 9.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak Egger mellpasztillái az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek, Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST. VI., Váci-körút 17.

Eljen!

Egger mellpasztilla csak hamar meggyógyított

Kapható, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor, Mihalovits Jenő, Muraközy László. Dr. Rothschnek V. Emil, Szilcs Ferenc, Tóth Béla gyógyszerertárában.

Fenáll 22 éve

Legmagasabb helyről
kitüntetve 1890 ben.

Legnagyobb Legrégibb és Legszolidabb
órás ékszerész üzlet Debrecenben

a Löfkovits Arthur

Főpiac a posta mellett

MENYASSZONYI ÉKSZEREK ÉS KELENGYÉK

Legolesőbban legizlésteljesebben szállítatnak. Megnagyobbított aranyműves és vésnöki műhelyeimbe minden javítás-átalakítás és új minta legmegbízhatóbban és legolesőbban vitetik ki.

Állami ezüst érem.

II. Vilmos német császár által kitüntetve
1901. ben.

Védjegy
Turul madár

Feltűnést keltő árak!

Védjegy:
Turul madár

Női cugos bőr cipő 2.40 frt
Nemez béléssel 2.60 frt

Férfi cugos cipő 2.50 frt
sima v. betétes

Gyermek cipő 90 kr.-
füzős v. gombos tól

Női nemez cipő körül bőrrel
füzős v. gombos 1.80 frt

Női füzős cipő 2.80 frt
Nemez béléssel 3.— frt

Férfi hegymászó cipő 3.— frt
Tricó béléssel 3.75 frt

Leányka cipő 1.60 frt
füzős v. gombos tól

Női nemez félcipő körül bőrrel
füzős v. cuggal 1 frt

Női gombos cipő elegáns és tartós 3 frt

Férfi boksz bőr 4.25 frt
füzős 4.50 frt

Női nemez fél cipő bőrtalp és sarokkal 1 frt

Női posztó füzős cipő bőrrel körül báránybőr béléssel 4.50 frt

Női boksz bőr füzős 3.75 frt
gombos elegáns 4.— frt

Férfi borju bőr posztó betéttel 3.75 frt

Férfi nemez fél cipő bőrtalp és sarokkal 1.20 frt

Női sevró füzős cipő báránybőr béléssel. Elegáns 5.50 frt

TURUL

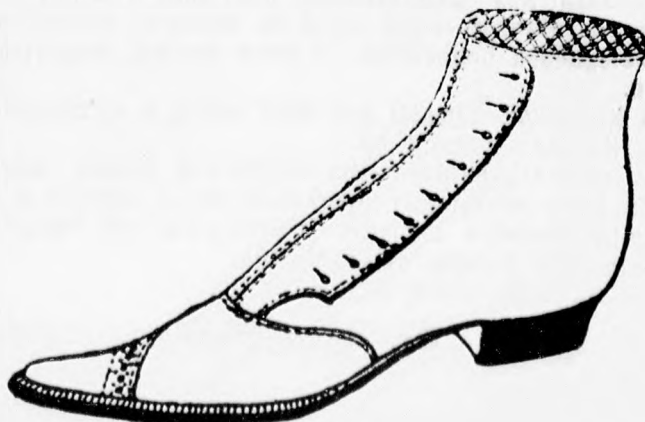
cipőgyár

részvénytársaság főraktára

≡ Különlegesség! ≡
„Coodyear Welt”
Amerikai boots!

Debrecen,

Piac-utca 50. Miklós-utcával szemben.

Neustein Fülöp
Cukrozott
hashajtó labdacsa

(Neustein-féle ERZSÉBET labdacsa)

E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők: mentek minden ártalmas anyagoktól, az altesti szervek hajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyengéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák a

székszorulás

Legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük vegett még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fill., egy tekercs mely 8 dobozt tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor

2-45 kor, előleges beküldése mellett egy tekercs bérmentve küldetlik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük határozottan

Neustein Fülöp hashajtó labdacsa. Váródi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva.

A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP

Szent Lipóthoz” címzett gyógyszertára, Bécs, Plankeng. 6, Kapható: Debrecen: Balázs Ó. Füleki P. Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tót B. gyógyszerész uraknál.

Elhizás

gyorsan elmúlik a teljesen ártatlan

Ihele-féle soványító teától.

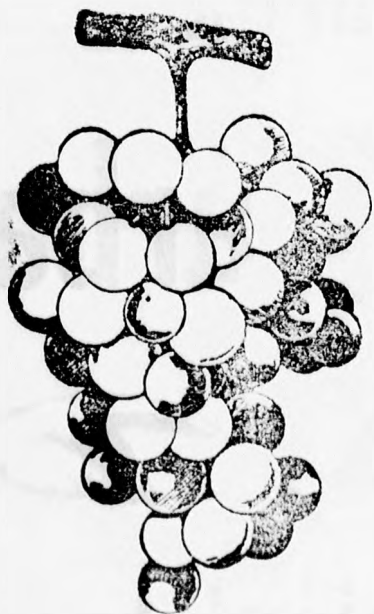
kitűnő elismerések. Egy csomó 2 Kor. vidékre 2 Kor. 50 fill. utánvétellel.

Török József

gyógyszerésznél, Budapest, Király u. 12.

Millenium telep Nagyósz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarországon legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, is mely szőlőiskola állami segélyvel és állami felügyelet mellett létesült.

Legalkalmasabb

ujévi

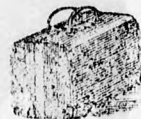

ajándékok

BORSOS KATA

műpar-áru üzletében

DEBRECEN, városháza.

Első kézből a gyárban vásárol. Ön olcsón legjobban.
 Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyárban.

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított árogtató és hangfokozó gerenda feltalálója.

BUDAPEST, II., LÁNCID-U. 5. SZ.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges cialitás) fa-, réz-, fuvó és vonós hangszereit, cimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk. 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, forinttól feljebb a legjobb felszereléssel.

Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedű vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és lágyab hangot nyer (biztos siker); hegedűbe javítás 4—frt.

TÁROGTÓ.

rózsafából, ujezüst billentyűvel és iskolával, 30.—frttól feljebb **Harmoniumok** világhírű legjobb gyártmány 65.—frttól feljebb

Zenekarok teljes felszerelése, előnyös feltételek mellett jutányos árban, elismert jó minőség. a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

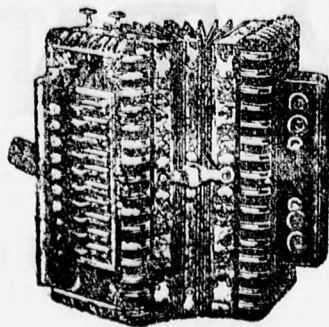
Harmonikák, legjobb, erős elpusztíthatatlan hangokkal, 2 50- 3.—, 4.—, 5.—forinttól feljebb. **különleges** acél hangu hangversenyharmonikák saját minták.

Javítások az összes hangszereken, különleges szakszerű pontossággal, jutányos árban eszközöltetnek,

Kezesség minden egyes hangszernél.

Kivitel nagyban és kicsinyben

Árjegyzék minden hangszerről kiváratra ingyen és bérmentve küldetlik,

A CSANAK-féle

— fűszer üzlet mellett —

MÉG RÖVID IDÉIG

— létező üzlet —

Koch Testvérek-féle

férfi-, fiu- és leányka ruha-üzlet

FELOSZLIK

és a még a raktáron levő áruk

rendkívül olcsó árban

 ELADATNAK.

Ha nincs is szüksége, akkor is ajánlatos az

árak olcsóságáról meggyőződni.